

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

CIGÁNYKOVÁCSOK GYŐR MEGYÉBEN

A GYŐRI ISZKÁPÁSOK

Erdős Kamill megállapítása szerint, a hazánkban élő fémműves cigányok négy csoportja, az *edényfoltozók*, *csengőöntők*, *kovácsok* és *szegkovácsok* között nem húzható éles határvonal.¹ Az e témában eddig megjelent művelődéstörténeti-néprajzi tanulmányok igazolják ugyan Erdős megállapítását, de rávilágítanak arra is, hogy a fémműves (s más szakmát gyakorló) cigányok egyes csoportjai, körülményeik és a piac (megélhetés) követelményeinek hatására időszakosan specializálódhatnak is.²

"A szegkovács cigányok zöme az úgynevezett kárpátcigányok csoportjába tartozik. Cigány anyanyelvűek, de például az oláh cigányokkal - nyelvük nagymérvű eltérése miatt - képtelenek megértetni magukat. Túlnyomó többségük Nógrád megyében és Budapest közvetlen környékén él,³ de nagyobb létszámú szegkovács csoport lakik (lakott) Győrött is. Őseik feltehetően kárpátcigányok voltak, bár már a legidősebbek sem tudnak cigányul.⁴ A Győrött élő szegkovács cigányok máig használatos, s a köztudatba beépült elnevezése az *iszkápas*, vagy *iszkápas cigány*.

Az alábbiakban e csoport történetére, és az iszkápa készítésére vonatkozó historikus és recens adatokat kísérelem meg összefoglalni. Az alapvetően néprajzi szempontú leírás természetesen nem nélkülözhet bizonyos történeti megközelítést sem. Ezért a rendelkezésemre álló - s eddig többségében ismeretlen - forrásokra támaszkodva, felvázolom a szegkovács cigányok Győr környéki, győri letelepedésének, a városi társadalomba való betagozódásának folyamatát.

I. A CIGÁNYSÁG MEGJELENÉSE ÉS LETELEPEDÉSE GYŐRÖTT ÉS KÖRNYÉKÉN, A XVII-XVIII. SZÁZADBAN

A cigányság magyarországi felbukkanásától kezdődően összekapcsolható a fémműves munkával. Forrásainkban való megjelenésük szolgáltatásaikhoz kapcsolódik, oly módon, hogy vagy elfogadták (s igényelték) munkájukat, vagy éppen a fémfeldolgozó céhek érdekeit védték velük szemben.

Azt, hogy a rendelkezésre álló, cigánysággal kapcsolatos források csak kellő kritikával használhatók, jól bizonyítják a vizsgálendő térségből ránk maradt iratok is.⁵

A legkorábbi, XVII. századi adatok csupán általánosságban tudósítanak a cigányság Győr környéki megjelenéséről. A XVIII. századi összeírások azok, melyek már alkalmasabbak lehetnek a fémműves (kovácsoló) cigányok letelepedésének, szerepének tisztázására.

A Belvárosi Plébánia házassági anyakönyvének bejegyzése szerint, 1650. június 18-án, Dersfi István *vajda* és Horváth György tanúk előtt, Berki István *cigány* és Czigány Ilona kötött házasságot. ⁶ Miskei Szíjártó Gergely 1651-ben kelt végrendeletében pedig arról is megemlékezik, hogy "Az cigányok vajdáinak vagyon nálam egy ezüst pohara két forintban zálogban." ⁷

Valószínűleg már ezidőben éltek kisebb cigányközösségek a váron kívüli területen, ám e korai adatok értékelését megnehezíti, hogy a nevek alapján eldönthetetlen, hogy a nevezettek a Győr környékén sátrat verő *muzsikus*, *iszkápas*, vagy az *oláh kóbor* cigányokhoz tartoztak-e. ⁸

Nagyobb forrásértékkel bír az a dokumentum, melyben - feltehetőleg részben a Helytartótanács rendeletének hatására - szabad királyi kiváltságainak elnyerése kapcsán, Győr városa, a várfalon kívüli, sátrakban és kunyhókban élő cigányokat kívánta megrendszabályozni. Mivel a város saját földjein földesúri jogokkal bírt, telepítéssel s ezzel együtt adókövetéssel is próbálkozott. Rendelete kilenc pontba sűrítve határozza meg a cigányság *kötelezettségeit*. ⁹ Ez, az 1743-46. körül kelt rendelet, mellékletként megnevezi az adófizetésre kötelezett - tehát letelepített - cigányokat is.

"A Győri Határakban Lévő Czigányok nevei"

Horváth Istók Fő Vajda, Kantó Péter Vice Vajda, Lévai Ferkó Bíró, Putzi Istók, Kantó Jancsi, Olá Gyurka, Galantai Miska, Galantai Istók, Lévai Marcsi, Lázár Ferkó, Kantó Mihály, Ujvári Ferkó, Olá Ferkó, Ujvári Jancsi, Lázár Gyurka, Lázár Marcsi, Csonka Lázár Istók, Makai Gyurka, Veres Ferkó, Matzkó Gyurka, Lázár Miska, Lévai Miklós, Rigó Gyurkó, Rigó Istók".

A fentiek egy forint harminc krajcár adó fizetésére kötelezettek házuk (kunyhójuk) után. Adómentességet csak a két új betelepülő, Rigó Gyurkó és Rigó Istók élvezett, mivel az összeíró szerint "ezeknek nincs kunyhójuk, az Pusztai Majorok között volt eddig lakások." ¹⁰

Hasonló adót fizettek Tóha Istók, Kopász Marcsi, Veres Gyurka, Dáni Marcsi, Dáni Ferkó, Zúgó Ferkó, Pusztay Ferkó, Veres Gyurka, Lévai Ferkó és egy Makai nevű "külső cigány... kik a Tó közben és Pusztán laknak".

Bár az idézett névsor nem utal az egyes személyek foglalkozására, de az egyértelműen kiderül, hogy ekkor Győr határában már nagyobb számban éltek letelepedett cigányok. Sőt az ugyanezen iratsomóban őrzött, a vajda kinevezését és kötelezségeit taglaló fogalmazvány, "az Győri határban lakozó, mind pedig több *régtől fogva* ide tartozandó cigányság"-ról tudósít. ¹¹ Azt, hogy milyen "régen" és hol éltek a városhoz tartozó cigányok nem

tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy a század elején már feltűnnek az újvárosi lakosok jegyzékében.¹²

Az 1752-58-as megyei cigányösszeírás már feltünteti a területen élők foglalkozását, vagyoni körülményeit is.¹³

Eszerint:

Posessio Asván

Itten lakik 35 esztendőül fogva Bugár Ferencz, feleséges, kovács, két fiával együtt. Az első fia Ferencz, feleséges, hegedűs, az másik fia Istók, még nőtlen. Csöre Jankó feleséges, kovács, vagyon egy fia Antal még nőtlen, ez is születésétül fogva ezen faluban lakik. Csöre Jósi nőtlen, árva, kóldulással keresi kenyerét.

Posessio Ráró

Hideg Ferencz feleséges, kovács, négy fia vagyon, Istók, Józef, János és Marczy. Ketteje házas, ketteje nőtlen, mind az négyen paraszt munkával élnek és napszámba járnak.

Hedervár

Csöre Ferencz feleséges, kovács és hegedűs, két nőtlen gyermeke vagyon, ugymint Márton fia, és Marinka leánya. Kis Ferencz feleséges, kovács, négy nőtlen gyermeke vagyon, ugymint: Kata, Rusi, Örse, Gyuri. Polák Ferencz feleséges, kovács és hegedűs, külső munkára is eljár feleségestül, gyermeke nincsen.

Szent Pál

Tamás Istók feleséges, kovács, három fia vagyon: az első Csicsa Istók házas kovács, az második Gyuri, nőtlen, musikás, harmadik Hanák kovácsolni tanul.

Dunaszeg

Tamás Ferencz házas, két fia vagyon. Az első György, házas, az másik Józef nőtlen, mind az hármon kovácsok. Ezeken kívül Madár Ferencz özvegye egy fiával vagyon, és napszámba járnak.

Ladamér

Barkó György feleséges, az helységnek csószsze. Fia kettő vagyon Gyuri és Miska, nőtelenek, és egy kis leánykája Kati nevő. Kurucz György kovács, feleséges, gyermekeinek nevei Gyuri, Ferkó, Istók és Marinka, mindnyájan nőtelenek.

Zámol

Farkas Márton, feleséges, kovács, gyermekeinek nevei: Márton, ez kovács, Rusi, Pál, György, Ferencz, Örse, Rusi. Hideg György feleséges, kovács. Gyermekei: Miska, hegedűs, György, Rúsi, Pila, Istók kovács, Rusi, Miska, Józef, Pila.

Ujfalú

Baka Ferencz feleséges, kovács. Gyermekei mind nőtelenek, Eva, Rusi, Örse, Agnes, Kata, rigya Jósi.

Szabady

Hideg Mihál, feleséges, kovács és hegedűs, vagyon hat nőtlen gyermeke, ugymint Marczy, Ferkó, Miska, Gyuri, Eva, és Orse.

Vámos

Pusztay István feleséges, kovács, három nevetlen fiai vagynak, Jancsi, Ferkó, és Marcsi.

Szőgye

Itten cigán nincsen.

Véneken sincsen

Kis Baics

Pusztay Ferencz feleséges, kovács, az Napa is véle lakik, gyermekei mind nevendékek, Jancsi, Istók, Gyurkó, Jósi, Örse Rúsa.

Nagy Baics

Komáromi Márton kovács, feleséges, az gyermekei nótelenek, ezek neveik Jutka, Rósa, Örse, János és Márton.

Bácsa

Pusztay György kovács, feleséges, az gyermekei, a kik véle vagynak nótelenek, ugymint Jóseff, Mátyás, Örse, Rósa pedig Csöre Istvánhoz ment, a ki is most vele egy kenyéren lakik.

Pataháza

Laskay Gzörgy feleséges, kovács és hegedűs, két leány mind kettő Rusinka, és egy Jóseff nevő fia vagyon, mind nótelenek. Szaikó György kovács, házass, nótelen fia Gyurka, és nevetlen leánya Marinka.

Révfalu

Szaikó György, kovács, feleséges, két nevetlen gyermeke vagyon, Gyuri és Maris. Laskay Gyuri, kovács és hegedűs, feleséges, egy mostoha leánya, és két nevetlen gyermeke vagyon, Rusinka és Jósi.

Medve

Oláh Péter kovács, feleséges, nótelenek az gyermekei, Péter, Gyuri és Eva.

Radván

Tóka Gyuri, kovács, feleséges, két nótelen fiai, Palkó és Miska.

Ballon

Lázár György kovács, és vaida, feleséges, gyermekeinek nevei Jancsi, Ferkó, Ilona, Pana. Katona Ferencz hegedűs feleséges, gyermekei: Gyuri és Ferkó.

Patás

Csákó György kovács és hegedűs, feleséges két kis gyermeke vagyon, Gyuri, és egy özvegy aszszony is vagyon Pana névő, kinek Eva lánya hajadon.

Nyárad

Toka István nótelen kovács. Csonka István kovács és hegedűs, feleséges, Andris nevő fiacskája vagyon. Ezen két cigán paraszt munkára is el jár.

Szap

Tóka Ferkó kovács, feleséges, nótelen gyermekei Örse, Istók, Rósa.

Bezi

helységben N. Pató Pál ur fundussán jobbágyi szolgálatot tévén Vajda János cigán lakik, kinek felesége vagyon Laska Kristina, fiai Vajda Ferkó, Miska, Istók, István és Jankó, és két leánya Rosa és Kata: Lovai nincsenek egyebként kovácsolással keresik kenyereket.

Kapi

Itten vagyon egy Németh István nevű a kovácsolásával él, s azért kíványnya az helység továbbig meg tartani. Vayon két gyermeke, Joseff és Miska, amaz 1. ez pedig két eszten-dős, lova nincs.

Kóny

Itten vagyon két cigán mind a kettő házas, az egyik Jónás Márton, Felesége Farkas Kristina, és egy huga vagyon véle Panna ez hajadon. Hegedüléssel és kovácsolással keresi kenyerét. Második, Farkas György hegedűs és kovács. Felesége Zúgó Marinka, gyermekei sem lova nincsenek, az Annyát tartya magánál.

Réthi

Itten vagyon egy Horváth István nevű Feleségével s két gyermekeivel Istókkal és N(...) mind a' kettő kicsin még, kovácsolásával él, és ugyan szegődött kovácsa az Falunak.

Markota

Itten vagyon Bakay András Feleségestül egy fijával Jancsival, Panni, Eva, és Kata leányaival. Másik Ujvári István, ennek vagyon felesége, és egy leánykája, ezek semmi féle munkára sem alkalmatossak, az egyik nyomorúlt Lázár nem is dolgozhatik. ¹⁴

Az összeírás tanúsága szerint, a regisztrált cigányok túlnyomó többsége kovácsolással, vagy kovácsolással is foglalkozott. Nem sokat változott e helyzet a tíz évvel későbbi - már a teljes megyére kiterjedő - cigányösszeírás idején sem. ¹⁵ Ezt a dokumentumot forrásértéke (s eddigi ismeretlensége) miatt teljes egészében közöljük. ¹⁶

A felmérés a Helytartótanács többször megismételt felhívásának alapján, ¹⁷ 1768-ban készült. Győr megye közgyűlésének határozata alapján, járasonként vették számba az itt élő, megtelepült neocolonusokat (újpolgárok, újparasztok), vagyis a cigánylakosságot. Ez az összeírás nemcsak neveket tartalmaz, hanem megpróbálja rögzíteni a cigányság családi viszonyait, az egyes kercsők foglalkozását, az összeírtak életkorát, s sokszor a családok vagyoni állapotát is. ¹⁸

Mivel járasonként más-más összeírók végezték el a feladatot, a kiadott szempontrendszert is különbözőképpen érvényesítették munkájuk során. A három kerület közül, a Csiliz-Szigetközi cigányságot regisztráló irat a legáttekinthetőbb, s (valószínűleg) legpontosabb. Papírforma szerint a györmegyei cigányok mindegyike római katolikus volt. Mesterséget csak a férfiak űzték. A statisztika szerint csupán két szakmában voltak jártasak. Kovácsként (faber), vagy muzsikusként (fidicen, cymbalista, musicus, vagyis citerás, cimbalmos és hegedűs) keresték kenyerüket. ¹⁹

Az egyes községek közti migrációjuk nehezen elemezhető, de néhány esetben igazolható, hogy már *megtelepedett* cigányokról is beszélhetünk. Az ásványi Csöre Jankó "szü-

letésétől fogva ezen faluban lakik." "Itten lakik 35 esztendőitől fogva Bugár Ferenc" is. Több személyről bizonyosan tudható, hogy a két felmérés közt eltelt évtizedben nem változtatott lakóhelyet.²⁰ Ásványon Csöre Jankó és Bugár Mihály, Rárón Hidegh Ferenc, Héderváron Csöre Ferenc és Kis Ferenc, Dunaszegen Madár György, Szentpálon Tamás Istók. A zámolyi Hidegh és Farkas család, Szabadin Hidegh Mihály és családja, Vámoson Pusztay István. Ugyancsak megtelepült lakosnak tekinthető Nagyba jcsen Komáromi Márton, Kisbajcsen Pusztay Ferenc, Bácsán Pusztay György, Pataházán Laskay György, Medvén Oláh Péter, Szapon Tóka Ferenc, Patason Csákó György, Balonyban Lázár Gyuri és Katona Ferenc, Radványon a Tóka család, Kapiban pedig Németh István és családja.²¹

A két összeírás adatainak összevetése rávilágít a névhasználat változására, illetve a cigányok kormegállapításának bizonytalanságára is. A névváltozások egyik oka lehet elírás, vagy bizonytalan ejtés. Így lehetett a Csöre vezetéknevből Csory (Csóri), a Bugárból Bogár, a Tókából Tenke. De találunk példát a teljes névcsereére is, a kónyi Farkas György esetében, aki 1767-ben már Pusztai néven szerepel. Az életkorok "ingadozása" valószínűleg abból ered, hogy a kérdezőbiztosok (nyilván bemondás alapján) többnyire csak hozzávetőlegesen (circiter) határozták meg az összeírt cigányok korát.²²

Hasonlóképpen bizonytalan a megélhetés forrása is. Úgy tűnik, hogy a megye minden községében él legalább egy (néhol négy) cigánykovács, de figyelemreméltó, hogy ezek egy része zenéléssel is foglalkozik. Az, hogy a *faber*, vagy *fabrum-agens* -ként összeírtak milyen munkát is végeztek, forrásainkból nem állapítható meg. Bogdál Ferenc szerint a cigányok olyan munkákat készítenek, amit a kovácsmesterek vagy nem tudnak, vagy nem akarnak készíteni.²³ Vekérdi József is hasonlóan vélekedik. Szerinte "azok a magyar cigányok, akik kovács mesterséget folytattak, nem termelő, hanem javító-szolgáltató munkát végeztek... Egyetlen termelő jellegű fémműves munka, amelyet kevés számú magyar cigány folytatott, az egyszerű szögkovácsolás volt."²⁴ Forrásainkban is csupán egy utalás van arra, hogy Horváth István cigány "szegődött kovácsa a falunak". Feltehető, hogy a többi egyhelyben lakó cigánykovács munkáját is fontosnak tartotta a faluközösség.²⁵ Több fogalmat kaphatunk a cigánykovácsok munkájáról egy XVIII. század végi rajz alapján. Az 1789-es térképen Ujváros nyugati csücskét már *Cigánylaposként* tünteti fel a rajzoló. Az itt ábrázolt, sátruk (putrijuk) előtt dolgozó cigánykovácsok szerszámai és termékei is jól azonosíthatók. A tűz mellett ülő férfi kezében *kalapács* és *fogó* látható. Előtte a földön és a sátonak támasztva termékei: *fogó*, *kalapács (csákány)*, *ácskapcsok*, *lánc*, *lakat*, *kulcs*, *földmérő lánc*, *serpenyő* és *gereblye*.²⁶

II. SZEG ÉS ISZKÁPA KOVÁCSOK A XIX. SZÁZADBAN

A lapon élő cigányok - különállásukat részben részben megtartva - a XIX. század közepeire már betagozódtak a város társadalmába.²⁷ A múlt századi adófékönyvek szerint egy részük már újvárosi adózó, többségük azonban napjainkig a "lapon" él.²⁸

Az 1851-1852. évben Hajdár, Bundás, Csonka, Mezsei, Lázár, Vörös, Bognár, Szabó, Lévay, Döme, Dráfi, Ábrahám, Bokros, Ujváry, Szigeti, Laskai, Puter, Kováts nevű *kovácsoló* fizet adót újvárosi lakosként.²⁹ 1866-68 között Laskai, Lázár, Mezei, Makai, Puter, Rigó, Sárközi, Szabó, Ujvári, Vörös nevezetű újvárosi kovácsról tudunk.³⁰ Ugyanekkor "Győr-Czigánylapon" dolgozó és lakó kovácsként fizetnek adót: Bundás Ferenc, Baka Gábor, Dráfi Ferenc, Döme Sándor, Hajdár Mihály, Lázár Mihály, Lévai Mihály, Pusztai József, Rab János, Kovács József, Vörös József, Csonka József, Farkas József.³¹ A fentiek leszármazottai közül, többen századunk közepéig kovácsolással, szegkovácsolással keresték kenyerüket.³² 1884-ben már *szeg és iszkápa* kovácsként említik őket, a múlt század végén pedig egyszerűen *iszkápasokként* tartják számon őket.³³

Ez azért is érdekes, mert az 1893-as cigányösszeírás rendkívül részletes statisztikája nem ismeri ezt a szakmát.³⁴

Bár az időben az ország összes kovácsainak 22,5 százaléka cigány volt, s az iparúzó cigányságon belül az 1660 szegkovács 4,75 százalékos arányt mutat, az összeírás szerint, Győr megyében csupán öt cigánykovács és egyetlen szegkovács dolgozott. Ugyanakkor 1893-ban már az iszkápasok sztrájkjáról számolt be a helyi sajtó, fontos információkkal szolgálva azok számáról, körülményeiről. Az 1884-ben segélyért folyamodó iszkápasok ügyében végzett rendőri vizsgálat szerint: "a győrujvárosi szeg és iszkápa kovácsolók által segélyért benyújtott kérelmük a megejtett nyomozások szerint minden alapot nélkülöz. Ugyanők a munkát leállították azon célból, hogy ez által magasabb árt érjenek el áruikkal, és volna ez évszakban egyébeli könnyebb napszám bőven kínálkozott, mely által magukat fenn tarthatnák. Még is többnyire egymásközi czívódás és horgászással töltik idejüket, egyedül a nők foglalkoznak gyümölcs és egyéb olcsóbb élelmi cikkek árusításával és ebből élnek, így önmaguk levén oka a kereset hiánynak, segélyezési kérelmek ily körülmények között nem véleményezhető." ³⁵ Úgy látszik az iszkápasok helyzete csak rosszabbodott a század végére. 1893. évi sztrájkjuk egyben már e szakma eltűnését is előre vetítette. Az eseményről így számolt be a korabeli sajtó: "Győr speciális iparának üzöi, az iszkápasok, két hónapon át sztrájkoltak. Végre kiegyeztek, és métermázsánsként 22 frttal nagyobb munkabért eszközöltek ki. Most már munkához kezdtek, de a héten az iszkápasok egyrésze rárontott a munkásokra és megszüntettette velük a munkát. Elszedték szerzőságaikat, veréssel fenyegették őket, szóval nem engedték, hogy dolgozzanak. E miatt tegnapig öt feljelentés történt. A cigánylapon 66 család foglalkozik iszkápacsinálással és ezek egyharmada a zendülő. Tegnap érkezett hír szerint az iszkápasok fele eltűnt. Állítólag elutaztak, ki az országból, az amerikaiaknak kovácsolni iszkápat. A rendőrség dolga kifejteni a bonyodalmat." ³⁶ Egy-két évvel később keltezett híradás már a korábbi sztrájk okait is megvilágítja. "Panaszkodnak az újvárosi iszkápas cigányok, hogy nem képesek munkát kapni. 376-an vannak emiatt kenyér nélkül, s mivel s mivel az iszkápa-csinálás mestersége olyan, hogy aki azt megszokta, más munkára nem igen alkalmas, mert nem bírja az állást, - nehéz sorsnak és nagy nyomornak néznek elébe. Eddig - úgy mondják - Adler Sándornak dolgoztak szerződésileg, azonban újabban nem akad nála munka, mert a pesti

cigányok megtanulták a győriektől az iszkápa csinálást és e forrásból bőven ellátta magát. A Brenner-féle vaskereskedés itt szerzi be szükségletét győri iszkápásoktól, de már neki is elég a készlete.”³⁷ E cikkre válaszolva Adler Sándor arról tudósít, hogy az utóbbi időben egyedül ő készítetett Győrött iszkápát, kenyeret adva ezzel 81 dolgozónak. Ezek is inkább csak telente dolgoztak, nyáron gyümölcskereskedelemmel, halászattal, napszámos munkával éltek. Mivel az árvizek lehetetlenné tették a hajók javítását, ezért eladhatatlan volt az iszkápa készlet. Javasolja, hogy az iszkápások velükszületett ügyességét, kormánytámogatással, valamilyen jövedelmezőbb vasmunkában kellene hasznosítani.³⁸

Századunk elejére - mivel iszkápara alig volt szükség - az iszkápa készítés elvesztette jelentőségét, s ezzel egyidőben a cigánykovácsság e speciális ága is megszűnt. Bár még készült iszkápa is a győri műhelyekben, a kovácsok az új igényekhez alkalmazkodva részben visszatértek a klasszikus szegkovács munkákhoz, részben pedig - számukra addig ismeretlen termékeket készítettek megrendelésre.³⁹

Az iszkápa két végén hegyes, közepén meggömbített, rombusz alakú vasdarab, lényegében kétágú szög. Hajó, csónak, ladik deszkáinak összerősítésére használták leggyakrabban. Ezt a műveletet nevezték a hajó *varrásának*, *lösszel eszkábálásának*. A teknők repedéseit is javították ily módon. Vándoriparosok még az ötvenes években is járták falvainkat, "eszkábálni teknőt" kántálással híva fel magukra a figyelmet.⁴⁰

Ez a hajószeg *iszkápa*, *iszkába*, *eszkába*, *iszkápa*, *iszkáva* néven országszerte elterjedt és ismeretes. A név a szanszkrit *szkabh*, görög, erősít, támaszt jelentésű szavakból, vagy a (Czuczor-Fogarasi szótár szerint) - csakúgy mint több más hajózással kapcsolatos szavunk - az olasz *eskappa* kifejezésből származik.⁴¹ Az bizonyos, hogy a környező szláv nyelvekben is azonos tőből származik a délszláv *skoba*, bolgár *skóba*, szlovén *skóba*, kisorosz *skoba*, szlovák *skoba*, *eszkába*, cseh *skoba*. Nyelvünkben először 1348-ból van adatunk rá *skaba*, majd 1587-ből *iszkaba* alakban. ("az komphoz izkaba")⁴²

Gönyei Sándor szerint az iszkápások eredetileg hajószegkovácsok voltak, de mint vándoriparosok másféle szegek és tárgyak készítésére is vállalkoztak. A bányákban a kisvasutakhoz, nagy gazdaságokban a gazdasági lórékhoz ők készítették a sínszegeket, kiskapcsokat, az építéshez vaskapcsokat és egyéb szegeket, az asztalosok enyvező szegzeit, az erdészetben a gerendák és talpfák repedésének meggátlására szolgáló S-horgokat is ők kovácsolják. A kádáripárnál is nélkülözhetetlen munkájuk: a gyaluvasak az ő készítményeik. A bádigosoknak lefolyó-bilincseket és kampóvasakat, a kárpitosszegeket, a bőrparban a bőrfeszítő ráházószegeket, a tímárok bőrfogóját, a *csukaszájút*, a *meszest* vagy *kézi tímárt* ők kovácsolják. A gyapjútépő géphez tépőfogakat készítenek s a cipészek részére kalapácsokat, cipészfogókat és kaptafahúzókat csinálnak. Régen a koporsószegeket is iszkápásokkal csináltatták. A legkeresettebbek ma készítményeik között a sportcipő-szegek ... amelyet külföld részére is nagy mennyiségben készítenek. A kapupántolást, cigány vasalást is rájuk bízzák.”⁴³

Gönyei megállapítása - annak ellenére, hogy több műhelyt végiglátogatott -, valószínűleg a történeti háttér feltáratlansága miatt téves. Az iszkápások ugyanis nem hajószegko-

vácsok voltak eredetileg akik más termékeket is gyártottak, hanem éppen a klasszikus szegkovács cigányságból váltak iszkápássá a konjunktúra hatására. Jól bizonyítják ezt a győri iszkápások, kiknek léte és specializálódott munkája szorosan összefüggött a város hajóforgalmával, a gabonakereskedelemben és viziszállításban betöltött szerepével.⁴⁴ A hajógyár megszűnésével, illetve a szállítás és hajómalmok visszaszorulásával megszűnnek iszkápakészítők lenni, visszatérnek az újabb igényeket is kiszolgáló szegkovácsoláshoz. A múlt században betöltött fontos szerepük miatt azonban a köznyelv napjainkig megőrizte az *iszkápás*, *iszkápás cigány* elnevezést, noha már a század elején is alig-alig készítettek jelentősebb mennyiségű hajószeget.

A saját közegükből való kiszakadást elősegítő múlt századi konjunktúra napjainkig hatóan határozta meg identitás-tudatukat is.

A még megszólaltatható győri iszkápások, illetve ezek leszármazottjai nem tartják magukat cigánynak. Öreg Putter András szerint van kolompáros, teknővájó és oláh cigány. "Van még muzsikis is, de az má nem egészen az." "Minket (az iszkápásokat) az oláh cigányokkal kevernek össze. Rígen mindíg erre vonútak, itt ittak ők maguk is a Gál-féle vendéglőbe. Azér monták asztán az emberek, hogy itt cigányok laknak."⁴⁵ Putter Mihály úgy tudja, hogy "még ma is inek Nimetországba Puterek, Ábrahámok. Mink is onnan gyüttünk ide." Magyarországon kettészakadtak, egy részük Budapesten, a másik pedig Győrben telepedett le. "Nem ismerjük a cigány nyelvet, vajdánk se vót sohase. Soha nem vótunk cigányok." Az 1871-es születésű Csonka Albert úgy emlékezett, hogy gyermekkorában "rígi iszkábások vótak Lévai István, Hajdár István, Buza József, Csonka Károly, Varga József, Rab János, Tihi Balázs, Baka Mihály, Lalla Mihály, Bujka József."⁴⁶ Bár a vezetéknevek azonosak a cigányösszeírásokban szereplőkkel, már ők sem tartották magukat cigánynak.⁴⁷

Lakóhelyük napjainkig újváros "cigánylapos" része. S bár közigazgatásilag Győrhöz tartoztak, mindvégig megőrizték részleges területi zártságukat, elkülönülésüket. Működésük fénykorának emlékét őrzik e városrész utcanevei: Iszkápa köz, Tűz utca, Zúgó utca.

III. AZ ISZKÁPÁS MESTERSÉG

A szakma fogásait gyermekként, beletanulással sajátították el. Az iszkápásoknál kialakult szokás szerint, minden gyerek az édesapja mellett tanulta ki a mesterséget. Két vagy három osztályt elvégzett, utána már segíteni kellett a műhelyben. "Nehíz mesterség ez! - mondta Csonka Albert - Gyerekkorukba tanújják. Az én apám mikor tanított, mindig ott vótam a tűznél. Csináltak fogót, asztán ojan-imijen üllöt is attak. Tizenegy éves vótam, má tultam dúgozni." A gyerekek általában a fújtatással kezdték, vagy koksztot törtek. "Finakkal mirtik ki a koksztot. Ha elfogyott, akkor a másik aki fujtatott vitt egy finakkal. Így cserítik a fujtatást, mer efárat benne, amin mind a két keze járt. Má reggel ngy órakor föl köllött keni.. dúgoztunk dilután ngyig, asztán hasítottunk este nyócig."

Ahogy nőtt; erősödött a gyermek, úgy végzett mindig nehezebb munkát. Egészen nő-süléséig az apja mellett dolgozott. "A gyerek az apyátú tanul, asztán fojtattya a mester-síget." Mikor megnősült a fiatalember, apja ellátta legszükségesebb szeszámokkal, s kész "mesternek" tekintették. Öreg Putter András szerint, az iszkápás mestereknek jó hírük volt a városban, annak ellenére, hogy "cigánnak tartották őket". Szinte mindegyik idős *iszkápás mesterként, hajókovács mesterként* emlegeti elődjait. Csonka Albert szerint a régi iszká-pások "céhbe ítek, szegény emberre nem beszítek mer mingyá letorkúták. Cé ladájuk is vót. A Tüske kocsmábo, kisébb meg a Gálná vót egy láda ami üvegbü vót. Abba vót a címóri. Hát isszokták mondanyi." ⁴⁸ Putter Mihály szerint "inasnak csak azok mentek, akik a ha-jókovács céh tagjai vótak." A céh első embere az *előljáró* volt. Gyakorlatilag ő intézte a szervezet dolgait. A céhnek nem volt minden iszkápás tagja." Aki nem bírt magának mes-terséget állítani, az a szegényebb oda ment dógozni a gazdagabbhoz. A szerszámot is az atta, ha neki dúgozott legínyszám." A céh tagjai városi tisztségeket nem viseltek, csak az újvárosi egyházközségen belül tevékenykedtek. "Ollan szíp ászlónk vót, hogy a Husvétí kör-menetkor minden újvárosi a mi ászlónk alá akart gyünni." Néhányan arra is emlékeztek, hogy a zászlón rajta volt a "cé cimere", meg a mesterek neve. A zászló nyomán sikerült tisztázni, mi is lehetett az emlékezetbe rögzült "iszkápás céh".

A Györi Közlöny 1868. június 14-i számának hírharang rovatában megbújó tudósítás szerint: "Csütörtökön a cigány-kovácsok *egyletének* (kiemelés tőlem P.Gy.) Ujvárosban, a favágók *egyletének* pedig a belvárosban volt zászlószentelési ünnepélyök, amazoknál a zászlóanyai tisztet Zechmeister Józsefné asszonyság, emezeknél Zechmeister Károlyné voltak szivesek elvállalni, és jelenléjük és szíves nyájasságuk által az egylet tagjai örömet fokozták és kegyeletét még inkább kiérdemelték." ⁴⁹

A cikkben említett zászlót sikerült fellelni és azonosítani. Ma is ott van - több más hasz-nálaton kívüli tárgy társaságában - az újvárosi Szent József Plébániatemplom egyik kam-rájában. ⁵⁰ A 222 cm x 142 cm-es bíborszínű, arannyal szegett és rojtozott zászló közepén képmező. Az egyik oldalán, a képmező felett és alatt aranyszínű felirat: UJVÁROSI SZEG-KOVÁCSOK CZÉHZÁSZLÓJA (1868 MEGUJITVA 1958. A képmezőben Szent Flóri-án vászonra festett olaj képe. A zászló másik oldalán, a képmezőt keretezve, a céhtagok nevei: HAJDÁR ISTVÁN CZÉHMESTER. VARGA JÓZSEF I^o KULCSÁR VÖRÖS JÓ-ZSEF 2° KULCSÁR RIGÓ MIHÁLY JEGYZŐ VÖRÖS MIHÁLY BUNDÁS FERENC CSONKA PÁL DÖME ISTVÁN PUTER MÁTYÁS ÁBRHÁM ALBERT RAAB JÁNOS HAJDÁR ANDRÁS. A képmezőben, az országot Máriának felajánló Szent István. A zászló mindkét oldalán, a képmező jobb és bal oldalán, aranyszínű - egymást keresztező - kala-pács és tűzifogó. Nyilván ez volt az a bizonyos, adatközlők által említett "céh címer". A zászló jelenlegi állapota igazolja az 1958-as felújítást. Csupán a képmező, és a kettőske-resztben végződő, koronás címert ábrázoló, sárgaréz csúcsdíszsel záródó zászlórúd tűnik múlt századinak. A zászló feliratával ellentétben, valószínűleg nem céhbe, hanem iparos egyletbe tömörültek a *szegkovácsok*. ⁵¹

Mivel az egykori iszkápásokat a második világháborút követően szövetkezetbe tömörítették, a hagyományos munkamenetet, a műhely berendezését, - néhány tárgyi emlék kivételével - csupán az elbeszélések alapján lehet rekonstruálni.

Az iszkápas műhelye

Az egyszerű, - éppen csak a legszükségesebb tárgyakkal felszerelt - műhely, műhelyek minden esetben a háznál, vagy a lakóházban voltak. "Valamikor ki konyhába, ki kamrába lakott. Egy kamrábo ketten is laktak. Ott is dúgosztak." Az udvari műhelyek mindegyike egyszerű deszkafalú, cseréppel, vagy kátránypapírral fedett bódé volt. Sokszor a kiselejtezett "munkagödör" anyaga, vagyis egy-egy fémhordó palástja szolgált falazó és tetőfedő anyagként. A műhely méretét leginkább az udvar nagysága határozta meg. Szellőzők, ablakok "beépítése" is esetlegesnek tekinthető. Aljzatként a használat során, természetes úton döngölt földet találunk.

A műhelyekben, a munkához szükséges eszközökön, szerszámokon kívül semmilyen berendezési tárgy nem volt. Egy műhelyben általában ketten dolgoztak, de előfordult az is, hogy egy tűzön többen osztoztak.

Fújtató

Csonka Albert szerint régen "*kettős fújót* használtunk." Vót egy padforma vastag fábú. Tíz-tizenöt centis Láboi vótak, hogy a fújó tuggyon levegőt színi alúrú. Ebbe belevágták a Fújó formáját. Hel vót benne csinyávo, hogy bele ment a fújó, hogy ne mozoggyon. A két fújó között sámon útek mer két kézze fujtattak. A lábukat a fújó allára tettik, hogy ne mozoggyon. A fujtató hosszikás vót, a feje felé keskenyedett. Vót neki teteje, meg alla. Fábú csinyáto az asztalos vagy a bognár. Ezekre rászapták a bürt és mekcsinyáták itthon. A legfinobb csikóbúr köllött hozzá, hogy puha legyen. Ugy vették a bürosné. A tetejín vót a szár. Igy csinyáto a bognár. Ez is fábú vót. Evve fujtatott. Az allán a szenyellő luk. Ezen vót rajta a billentyű búrbú. Ha tetejit főhuszta gyüitt be a levegő, ha lenyomta ment ki. Elő a feje is fábú vót, ebbe vót vasbú az óra vagy a lik."

A bőrfújtató 135 cm. hosszú, legszélesebb része 50 cm. Egy felső és egy alsó falap között négy fakeret, melyek között bőr van kifeszítve, és a fakeretre rászégezve. A felülről számított negyedik keret aljára erősített fadarab, a két láb elejére ütött vashorogba illeszkedik. Ez a *bőrfújtató tartója*. A felső lap tetején lévő, ívesen faragott keresztfa az erősítés mellett díszítőelem is, az iszkápasok gyakran erre helyezték a kis vágókat, lyukasztókat, más apró szerszámokat. A bőrfújtató alsó lapjára erősített *emelőlánc* másik vége a *húzó-rúd* alsó végéhez van erősítve egy horogba. A fújtatót a húzóláncnál fogva mozgatják, a húzó-rúd másik végére akasztott emelőlánc által. A fújtató csövét védő *száklyán* át árad a levegő a tűztérbe, tűzfészekbe, a *vártába*. A száklya tölcseresen összehajtott kovácsolt vaslap, melynek előre és hátra való mozgásával szabályozni lehet - aszerint, hogy hevesebb, vagy

enyhébb tüzet kívántak a vártában - a fújás erősségét. A vártát is igazgatták, ha enyhébb tüzet akartak, "kissebbre csináták a vártát". Fontos szerepe van annak a 37 cm. széles, 45 cm. hosszú fél centiméter vastagságú vaslapnak, a *tűzmentőnek*, vagy *tűzvédőnek*, amelyet a várta mögött, két hegyes lábbal szúrnak a földbe. Ez a vaslap a lángot felfelé tereli és nem engedi a szikrát hátra a fújóhoz. A tűzmentő közepén alul félkör alakú bevágás van a *száklya* részére.

A várta

Csonka Albert szerint: 2 fődbű vót az egísz. A földbe likat kotortak. Ez vót a várta. Eszt kisároszták bécsifőddel, amit a fazokasoktú hosztak. Ebbe vót a legerőssebb tűz. Asztán a bécsifődbű *míhe* órát csinýátak. Vót egy gömbölü fa, aszt kitúta a kohón és arra sároszták rá a míhe órát. Mikor megvót a míhe, kihuszták a fát, akkor lehetett benne tüzenyi. A *tűzpart* egy téгла magas, vagy amilyenre akarta. A kohót most tűzpartnak is híjják. A míhe órába beleeresztették a *dujcót* hogy a fujó óra e ne íggyen. Vaslemezbű csinýáták, olyan csőforma." A *míhe* az egyszerű kézi fújó, fújtató, a *dujc*, *dujcó* pedig a *száklya* ritkábban használt neve.

A tűzhely, *kohó* vártáját övező *tűzpart* korábban *faszénnel*, majd *koksszal* volt meg-rakva, amit munka közben a tűztér felé rakogattak. "A kovácsszénnek nincs akkora ereje és túlságosan gázos" volt. ⁵²

A kohó mellett guggolva dolgoztak, néhány munkafázist esetleg kis pokrócdarabra ülve végeztek. Ha a műhelyben helyet változtattak, akkor is görbült derékkal jártak. Századunk huszas éveitől, a hagyományos guggolást, "kényelmi okokból" felváltotta a munkagödör. Ez nem más, mint a kohó mellett ásott gödörbe süllyesztett bádogtartály, benzineshordó. Ebben már állva dolgoztak. "Kötőig álltak benne, úgy dógóztak."

Az üllő

Csonka Albert a *szarvasüllőt* ismerte, mint legrégebben használt eszközt. "Megvót a szarvájó, mikor leesett a táblájó feje, akkor hítták *csonka üllőnek*. Vót olyan aki dúgozott azér rajta. Hámorosná csinýátatták. Huszonöt-harminc kilós vót. Ki a nehezebbet szerette, nehezebbet parancsút. Vót neki gömbölü szarva meg lapos szarva. A gömbölü szarván pán-tot, sasfejet, meg mást csinýátok. A lapos szarván vót egy lik. Ha kihuszták a tölfa, vagy fenyő szeget, a likba dukták, ott vertik ki a fejit. A száránok vót hegye. A szárán vót a túlé. A túlé a földbe vót amennyire akarták, asztán mektömítik. Ojan méltre tettik, amijenre akarták. Ha méltre tettik, nagyobb ütís esett rá."

A szarvasüllő mellett századunkban már a talpasüllőt is használni kezdték. Erdős Kamill 1960-ban pedig már kétlyukú kovácsüllőt látott a győri iszkápásoknál. Ennek tetején lévő első lyukat *vágóra* alkalmazták - ebbe jönnek bele a különböző nagyságú vágók - a második lyukba pedig a *steklik*, és a sínszegverők. ⁵³

AZ ISZKÁPÁS KÉZISZERSZÁMAI

Kokszűrő kalapács

"Rígente a faszenyet is mektörték. Gyerekek csináták..." eredetileg köveket használtak erre a célra. A kokszot sokszor a gyerekek mellett az asszonyokkal törették. Erre szolgált a saját készítésű kilós kalapács. "A kalapácsot ugyanúgy kobácsúták, mind a rendes kovácsok. Acélbú csináták."

Kalapács

Az egyik legfontosabb kovácsszerszám. "Hetven deka egy kiló, kinek milyen erős keze vót."

Szegfógó

"A fogót egy, tizenkettes, vagy nyolcas gömbvasbul csináták. A kohóba meggyújtották, oszt a vígit kikalapálták. A fogónak a fogóriszit fogóajknak híták. A két részt külön-külön csináták meg és egy csapszeggel erősítették egymáshoz." A szegfógó feje horgosan görbített végű, szárainak alsó vége befelé görbül. Általában harminc cm. hosszú, maga a fej hét-nyolc cm.

Iszkápa fogó

Az iszkápa fogó hosszúnyelű laposfogó. A kisebb a *ladikiszkápa fogó* negyven cm. körüli, tíz cm-es fogófejjel. A *nagy iszkápa fogó* a tölgyfaiszkápa fogására használatos. Ennek nyele és feje is rövidebb, de jóval erősebb.

Fogóhoz való ík

Gyakorlatilag nagyméretű *villásszeg*. Erre, a "fogóhoz való ík"-re támasztották a fogót oly módon, hogy a befogott iszkápa vas a tűzben legyen de a fogószár ne tüzesedjen át. Egyszerűen a kohó mellé szúrták a földbe. "Ugy csináták, hogy vettek egy harminc centi hosszú tizes gömbvasat, aszt közipen meghajtották, a kohóba megnyújtották, asztán az egyik szárát visszahajlították."

Szegverő

"Lapos accé likasztva. Több fajta kisebb-nagyobb. Most is használják. Hat-hét cal." Egydarab vasból készítették, "csak egy kicsit kalapányi, igazítottani köllött rajta, meg kili-kasztani." Csonka Albert ismert még egy *sosogó* (csacsogó) fejű szegverőt is. "Evve hajósoknak, mónároknak, hidakho csinátak szeget."

Iszkápa vágó

Másnéven háromélű vágó. Eredetileg rossz háromélű reszelőből készült, oly módon hogy annak két végét levágták. "Olyan öt centi hosszú rossz reszelőféle. Ezen kivagdajják a vasat az iszkábához."

A TŰZ GONDOZÁSÁHOZ HASZNÁLT SZERSZÁMOK

Szúróvas

Egyik végén ellapított, hatvan cm. körüli gömbvas, tulajdonképpen *tűzpiszkáló*.

Vaskaparó

Egyik végén teljesen visszahajtott, másik végén derékszögben legörbített laposvas. "A koksztot kapargyák vele a tűzre."

Grasztulya, gasztuja

Régebbi formája szerint: "Fé méter hatos drót. A vígire fa nyelet husztak. A másik vígit főhajtották, ott asztán lessz egy lik. A likba gyün egy másik vas, annak a vígin is van egy lik. Eszt a másik mellet vígig fektették, közéje szalmát, vagy kukorica levelet tettek. Akkor a vígin levő karikát ráhuszták és az lefokta a szalmát. Ezze szentütik a tüzet, hogy ne iggyen gyorsan. Azér szentütik, mer a faszén meg a por sziporkázott. Hogy ne iggyen a keze. A sziporka rászát vóna." A gasztulya egyszerűbb változata gömbvasból készült. "Egy vas be vót görbítve, abba vót a szalma."

Mocsolla

"Ebbe mártották mindig bele a gasztuját." Régi cserép, vagy vasedény.

A fenti szerszámokon kívül, az ötvenes évektől más - kovácsok által használt - eszközzel is dolgoztak. Ezek közül általuk korábban is ismertnek tekinthető a *lukasztó vas*.

AZ ISZKÁPÁSOK TERMÉKEI

1960-ban, amikor Erdős Kamill a Néprajzi Múzeum számára gyűjtőmunkát végzett a győri Szegkovács szövetkezetben, olyan termékeket sikerült vásárolnia, amik jól mutatják azt a folyamatot, ami az iszkápás-szegkovács mesterség utóbbi száz évének változásait mutatja. Mivel az egykor nevüket is adó iszkápara már egyáltalán nem volt igény, a kovácsok ismét *visszatértek* a klasszikus szegkovács termékek gyártásához. Emellett természetesen korábban ismeretlen, új funkciójú, de hagyományos technológiával készíthető dolgokat is kovácsoltak megrendelésre.

Az akkor 23 éves Ábrahám Imre a gyűjtő felkérésére, körülbelül egy óra leforgása alatt készített *jászokarikát, stukatór-szeget* "ezzel fogták fel régen építkezéseknél a nádszálakat a mennyezeten, ehelyett van most a rabitz-szeg". *Egilyukú padvasat* "most úgy hívják: padvas, azelőtt *pangeizlinek* hívták, és volt egylyukú és kétlyukú, a régiek *babásfejűpang eizlinek* is mondták". A hajók összeszegezésére szolgáló *hajószeget* különböző méretekben, amit "más néven *fenyőszeget* is hívtunk, mert fenyőfába ütötték". *Csőkampót*, vagy *gáz-kampót* gázcsövek falhoz rögzítésére. *Sima tetőkapcsot*, vagyis *ácskapcsot, fordított tetőkapcsot*, különböző méretű *bányasínszegeket, lécszegeket, kampósszegeket, szárnyas - és fillérszeget*, valamint *tolózárat*.⁵⁴

Azok az idősebb iszkápások, akik már a századfordulón is dolgoztak, ennél jóval kevesebb szegkovács termékre emlékeztek. Csonka Albert (született 1871-ben) szerint az iszkápán kívül "csinyátak még závárt, csipővasat, fenyőszeget, tölfaszeget, fürgetegszeget", ez utóbbi hat colos szög volt. Öreg Putter András ismerte és készítette még a különböző fejjesszegeket, ácskapcsokat.

Az első világháborút követően, a mindenkori keresletnek megfelelően többnyire sín-szeget és más szegeket, apró vasalásokat készítettek csak. "Iszkábát csak ókor, le az Alföldre."

AZ ISZKÁPA KÉSZÍTÉSE

Technológiai szempontból két féle lehet az iszkápa: *Hidegen hajlított*, vagy *melegen kovácsolt*. Mindkét eljárással készülő iszkápa alapanyaga azonos.

Közönséges hordóabroncsból, vagy a gyapotvatta bálákat összefogó vaspántokból készítették. Az előbbi ócskavas-kereskedőktől vásárolták, az utóbbit Bécsből hozatták. "Bécsbe vót egy nagy vattagyár. A módosabb iszkápások - akiknek vót összeköttetésök - intézték ezt. Ők osztották ki, meg atták el. Ők is dógoztak, de vót öt-hat segítőjük is, akik nem a családbul vótak. Ugyhogy nekik vót külföldön összeköttetésük, az ittenieknek is űk hozták." Csonka Albert is megerősíti ezt: "abrincs köllött hozzá, ojan minda hordókon. Most szurkos vas. Pintérektű, vagy ócskásoktű vettük. Má mikor Bécsbü hozatták, akkor má a zabrincsnak vige vót."

Az alapanyagot az iszkápakészítés előtti nap délutánján készítették elő, *vagdalták, hasították*. "Dúgosztunk dilután ngyig, asztán hasítottunk este nyóceg. ... Eccerre nyóc, tiz tizenöt kivagdatak. Ki mijen ember vót." *Késsel*, vagy *iszkápvágóval* daraboltak. A kést fokával a földre fektették. Erre tették az *abrincsvasat* és kalapáccsal ráverték. A rossz reszelőből készült iszkápvágót hasonlóképpen alkalmazták. Az ötvenes évektől már az üllő orrába rögzíthető *élesvágót* használták e célra. A vágóra ferdén ráhelyezett vasszalagot egyetlen kalapácsütéssel ferdén levágják, majd a vaspántot odébb tolvá ismét vágják, mindadig amíg egy-egy abroncs tart. Ilymódon szabályos rombuszalakú vasdarabok hullanak le a vágóról. "A vas *spicche* esik."

A rombuszlapocskákat *iszkápvágóval* átlójában az üllő élére fektetik, s egy ütéssel begörbítik, lehajjták. Ez volt az egyszerűbb *sima*, vagy *hideg iszkápa*. A hideg iszkápanak is "megvót az ereje", de többnyire csak külön megrendelésre készítették. Csonka Albert szerint a "kettő és feles *ladik iszkába* kszűt hidegen".

"A meleg iszkápa ugy kszűl, hogy az ember legugolt a tűz mellé. Mindig gugolva dógozott, mivel a tűz a földön vót. A fogó végivel befogta a vasat és beletette a tűzbe. Az egész iszkávas benn vót a tűzbe. De nagyon vigyásztak, hogy a fogó ne tüzesegyen át. Ezér használták az íket is." Mikor a vaslemez kellőképpen áthevült, a rombusz két hegyesszögű végét, az üllőn kalapáccsal lehajlították. Az így elkészített szögletes U metszetű iszkápa többféle méretű lehetett. "Kettes iszkába *ladikho*, Hármos laposságú iszkába *dereglékhö*, ötös iszkába, *körtelevelü*. Ennek két szíle ki van kalapáva, lapítva."

Legerősebek, a szintén melegen kovácsolt *pödrött*, *pödrönlábú*, vagy másként *tölgyfa iszkápa*. Ez, mint neve is utal rá, kellően erős volt, s így alkalmas keményfa deszkák összekapcsolására is. Ehhez nagyobbra darabolják az abroncsot. A rombusz hegyesszögű végeit, megtüzesítés után, két oldalról behajtogatják, *pödrik*, majd melegen rávernek. Így

ennek az iszkápának jóval erősebbek a hegyei. Putter Mihály szerint olyan fajtája is volt, amit fogóval csináltak. Ilyenkor az egyik fogóval erősen tartani kell a meleg vasat, a másik fogóval pedig csavarni, pödörni a rombusz hegyesebb végét. Utána ezt is elkalapálták. "Olyan vót, mind a furó feje."

Pödrott iszkápából is több méret készült. "Vót hármás pödrott lábú dereglékhő. Nígyes pödrott lábú ladikokho, eszt kemíny fáho haszáták. Hatostú tizenkettesig *grébes* iszkába. Két vágás, sujtás van benne, hogy jobban eterüjjon. Dereglékhő, tölfa hajókho, halász ladikba hasznáták. A tizenkettős ritkán köllött. A mónárok, meg a hajósgazdák vették meg varrásho. Vót még ötös *rákláb* iszkába, puhafábo, meg töl fáho hasznáták."

Csonka Albert szerint iszkápát "sötítbe is csináták, ugy mind nappa. Eggy nap a nagyobbfajtábú tiz-tizenkét kilót, a kisebbekbű öt, hat, nyóc kilót csinátunk."

AZ ISZKÁPA ÉRTÉKESÍTÉSE

Az iszkápasok többnyire rendelésre dolgoztak. "Vasárnap meg ünnepen mentek a hajókovácsok, persze szípen kiöltözve, a Gál, meg a Komló féle vendíglóbe. Idejártak a többi mesterek is, mer nem ám akármilen emberek vótak a hajókovácsok. Összejártak ide a vendíglóbe sörözni az ácsokka, kűművesekke együtt. Itt atták nekik a rendülist. Kinek mi kő. A kűművesek rabicszeget, stukaturszeget, az ácsok ácskapcsot rendütek. Ezeket az iszkápasok megcsinyáták" - emlékezik Putter Mihály. Elbeszélése jól mutatja, hogy iszkápasokról (hajókovácsokról) mesél ugyan, de a megemlített termékek mindegyike szegkovács munka. Az értékesítés hagyományos módja szoros kapcsolatban volt a beszerzéssel. Sokszor a megrendelő szállította a nyersanyagot is. "Ha a vasat kereskedőtű vette, akkor annak köllött a munkát vinni. Vót a Semfeld, Adler, Sándori, Brenner. Ezeknek dúgosztak. Legtöbbször a vasárusoknak... Este kigyütt és átvette az árut. A Berán helin vót a raktár. Valami öt-hat kereskedő vót. ... A mónárok tavassza helbe gyüttek. A hajósok is vettek."

A vaskereskedők szerepét a század elején már a meggazdagodott iszkápasok vették át.

A múlt században még vízi uton szállították az iszkápát. Közlebbi megrendelőhöz kocsin, de Putter Mihály szerint Orsovára is szekereztek az áruval. A szállítás a megrendelő, vevő feladata volt. Az iszkápát vitték Apatinba, Bezdánba, Pestre, az Alföldre.

A helyi vásárlóknak a "Kossuth uccán árúták az iszkápát *gyíknyen*." A heti piacokon az iszkápasok feleségei a gyümölcsön kívül a férfiak termékeit is árulták.

A századelőn "az iszkábájér százsám után nígy-öt krajcárt fűzettek". ⁵⁵

Amíg az iszkápa nélkülözhetetlen árucikk volt, az iszkápasok jól éltek. Igaz egy-egy nagyobb megrendelés esetén 12-14 órát is dolgoztak naponta. Szinte mindegyik öreg iszkápas büszke volt arra, hogy bár hat, tíz gyermeket nevelnek, "tele vótak aggatva arany óralánccal, meg gyűrűkkel."

Az 1948-ban szövetkezetbe szervezett iszkápások és ezek leszármazottai, már harminc éve is csak olykor-olykor készítettek iszkápát. Azóta gyakorlatilag ipari kiegészítő tevékenységet folytatnak. Visszatértek a kezdetekhez, ismét szegkovácsok, huszadik századi szegkovácsok lettek.

Perger Gyula

JEGYZETEK

1. ERDŐS Kamil 1962. 289.
2. BAKÓ Ferenc 1954. BOGDÁL Ferenc 1965. LANDVENICZA Ilona 1955.
3. ERDŐS Kamil 1962. 303-304.
4. ERDŐS Kamil a Néprajzi Múzeum megbízásából, 1961-ben kereste fel a győri szegkovácsokat, akik akkor már KTSZ-be tömörülve, de hagyományos módon dolgoztak. Anyanyelvüket már nem használták, s hagyományos termékeket is csak a gyűjtő kérésére készítették el. ERDŐS Kamil 1962.
5. TÓTH Péter 1994. Felhívja a figyelmet a források értelmezésének nehézségeire, s az egyoldalú megközelítés veszélyeire is.
6. Belvárosi Plébánia házassági anyakönyve I. kötet 1650. közli: BANA József 1987.
7. SÖRÖS Pongrác 1899. 685.
8. BANA József 1987.
9. Győr Megyei Jogú Város Levéltára (GyVL), Győr Város Magánokiratai 427/1743.
10. GyVL. Győr Város Magánokiratai 424/1743.
11. GyVL. Győr Város Magánokiratai 426/1743.
12. GyVL. Győri Ujvárosnak Conscriptioja 1703. A házak összeírásában több utalást olvashatunk, mely a cigányokra vonatkozik. Mivel helymeghatározóként szerepelnek, feltehető, hogy huzamosabb ideje élhettek itt. "Horvat Janos söve(nyes) hazan vagyon nagy udvar melly ... az czigányok felé szolgál." Más helyütt azt olvashatjuk, hogy Bus János és Csizmazia Benedek háza is "az czigányok fele szolgál". Az említett telkek mindegyike Ujváros végén a Candia-nál, "az veteményes kerteknél" volt.
13. Győr-Moson-Sopron megyei Levéltár (GyMSmL.) győri levéltár Mindenféle vegyes Cumulusok (külön jelzés nélkül)
14. Sajnos a teljes megyei összeírás anyaga nincs meg a megyei levéltárban. Az, hogy létezett ilyen abból valószínűsíthető, hogy a Bezerédy (ménfői) család levéltára is őriz részösszeírásokat. MOL Bezerédy család levéltára.
15. Természetesen óvatosan kell kezelni az összeírásokat, hiszen nem tudhatjuk pontosan, mit is takart ezidőben a kovács (faber) kifejezés. Erről bővebben: TÓTH Péter 1994. 49-51.
16. Teljes szövegét lásd a Függelékben !
17. A cigányság összeírására való felsőbb utasításokról bővebben szól TÓTH Péter 1989. MÉSZÁROS László 1975. SZOMSZÉD András 1987. (mindegyik további irodalommal.) Győr megyére vonatkozóan BANA József 1987.
18. Az összeírások teljes elemzése helyütt nem lehet feladatunk. Az iratok eredetije: GyMSm L. Győri Levéltára IV.A.1.c. Acta congregationalia 104/1768.
19. Rendkívül fontos TÓTH Péter figyelmeztetése: "... adatok tömege bizonyítja, hogy az összeírások keletkezésének időpontjában a beírt foglalkozás nem volt azonos a megélhetési móddal." E kérdés elemzését nyújtja TÓTH Péter 1994.

20. A névegyezések mellett ezt az életkor változása, de főként a családokban összeírt gyerekek erősíthetik meg.
21. A huzamosabban egyhelyben lakó cigányok száma természetesen nagyobb lehetett, de az 1752-58-as összeírás töredékessége miatt ez nem kimutatható.
22. A statisztikai, demográfiai elemzés az adatok pontatlansága miatt nem lehet teljesen pontos. Az adatok korrekt feldolgozására jó példát ad SZOMSZÉD András 1987. és IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor 1993.
23. BOGDÁL Ferenc 1965. 529.
24. VEKERDI József 1982. 22.
25. BOGDÁL Ferenc 1965. 522.
26. Xántus János Múzeum (XJM) Helytörténeti Gyűjteménye ltsz.: C. 65.39.7
27. BANA József 1989.
28. Érdekes, ahogy a cigányság "beljebb" telepedett Ujvárosba, eredeti helyüket a Laposon az oláh kőborcigányok foglalták el, a köznyelvben pedig a Lapos fogalma egész Ujvárosra vonatkozik napjainkban.
29. GyVL Városi Adófékönyv (Ujváros) 1851-52.
30. GyVL Városi Adófékönyv (Ujváros) 1868.
31. Az Adófékönyvek újvárosi kötetei az adózók között megkülönböztetik a kovácsokat (kovácsmestereket) és a kovácsolókat. A Cigánylapos adózói az egyes köteteken belül elkülönítve szerepelnek.
32. A felsorolt személyekre és azok leszármazottaira több feljegyzés (többségükben szegénységi bizonyítványok és anyakönyvi igazolások) található a Győri Szent József Plébánia Irattárában.
33. GyVL Polgármesteri iratok II. 1884/12.
34. A MAGYARORSZÁGBAN... 1895. E példa is jól mutatja a statisztikák és a valóság közti ellentmondást. Ugyanaz a csoport a kérdezőbiztos számára nem létezik (már ekkor sem tekintik magukat cigánynak), ugyanakkor rendkívül fontos szerepet játszanak a város életében.
35. GyVL Polgármesteri Iratok II. 1884/12.
36. Győri Hírlap 1893. július 11.
37. Győri Hírlap 1893. július 14.
38. Győri Ujság 1902. május 28. Közli CZIGÁNY Béla 1960. 136.
39. ERDŐS Kamill 1962. 304. CZIGÁNY Béla 1965.
40. GÖNYEY Sándor 1965.
41. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára Bp. 1967. I. k. 801.
42. CZUCZOR Gergely-FOGARASI János 1865. III. k. 151.
43. GÖNYEY Sándor 1965.
44. BALÁZS Péter 1980. (További irodalommal)
45. BAKY Csaba 1967.
46. CZIGÁNY Béla 1965.
47. ERDŐS Kamill 1962. 304.
48. CZIGÁNY Béla 1965.
49. Győri Közlöny 1868. június 14.
50. Nagy József plébános szíves közlése szerint a zászlót kizárólag a cigánylakosság használja az utóbbi évtizedekben. A temetésekre szokták elkérni, de mindig kibontatlanul viszik a zászlót.
51. SZABÓ Péter 1988. 191. A favágók zászlaja is az újvárosi templomból került a múzeumba.
52. ERDŐS Kamill 1962. 304.
53. ERDŐS Kamill 1962. 304.

54. ERDŐS Kamill 1962. 304.

55. CZIGÁNY Béla 1965.

IRODALOM

BAKÓ Ferenc

1954 A tiszai cigányok fémművészete. Néprajzi Értesítő XXXVI. 239-258. Budapest

BAKY Csaba

1967 Győr-Ujvárosi iszkápas cigányok m.s.Xántus János Múzeum Néprajzi Adattára (XJM-NA)

BALÁZS Péter

1980 Győr a feudalizmus bomlása és a polgári forradalom idején. Budapest

BANA József

1987 A Lakatos kóborcigány-karaván Győri letelepítésének krónikája. Győri Tanulmányok 8. 139-151. Győr

1989 A cigányság helyhezkötése a nyugat-dunántúli megyékben a XIX-XX. század fordulóján. A Dunántúl településtörténete VII. VEAB Veszprém

BOGDÁL Ferenc

1965 A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei cigányok fémművészete. Ethnographia 521-546. Budapest

CZIGÁNY Béla

1960 Adatok a győri sztrájkok történetéhez. Arrabona 2. 133-141. Győr

1965 Kismesterségek. m.s. XJM-NA 4/65

CZUCZOR Gergely - FOGARASI János

1865 A magyar nyelv szótára. Budapest

ERDŐS Kamill

1962 Fémműves cigányok. Néprajzi Értesítő XXXIV. 289-306. Budapest

GÖNYEY Sándor

1965 Az iszkápasok munkája és szerszámai. XJM-NA 100/65

IVÁNYOSI-Szabó Tibor

1993 Adatok a cigányok kecskeméti történetéhez (1596-1850) Bács-Kiskun megye múltjából XII. 7-55. Kecskemét

LANDVENICZA Ilona

1955 A csobánkai cigányok szegkovácsolása. Néprajzi Értesítő XXXVII. 227-241. Budapest

A MAGYARORSZÁGBAN 1893. január 31-én végrehajtott cigányösszeírás eredményei.

Magyar Statisztikai Közlemények új folyam IX. 1895. Budapest

MÉSZÁROS László

1975 Bács-Kiskun megye cigányságának történetéhez. Az 1768-as cigányösszeírás népességstatisztikai-demográfiai adatai. Bács-Kiskun megye múltjából I. 133-168. Kecskemét

- SOROS Pongrác**
1899 Végrendeletek és leltárak a XVI-XVII. századból. Történelmi Tár, Budapest
- SZABÓ Péter**
1988 A céhek tárgyi emlékei a Győri Xántus János Múzeum gyűjteményében. III. A céhzászlók. Arrabona 24-25. 135-208. Győr
- SZOMSZÉD ANDRÁS**
1987 A nógrádi cigányság története az összeírások tükrében. (A 17. század második felétől a 19. század közepéig.) Nógrád megyei Múzeumok Évkönyve XIII. 157-208.
- TÓTH Péter**
1989 Borsod vármegye tervezete a cigányok szabályozására 1784-ből.
1994 A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei 26. 63-67. Miskolc
Cigányok a Kárpát-medencében a XVIII. században. Történeti és néprajzi tanulmányok (szerk.: Ujváry Zoltán) 45-57. Debrecen
- VEKERDI József**
1982 A magyarországi cigány kutatások története. Folklor és Etnográfia 7. Debrecen

Raaber Zigeuner als Nagelschmiede

Über die Gegenwart der Zigeuner im Komitat Raab, verfügen wir schon ab dem 17. Jahrhundert über Angaben. Diese frühen Aufzeichnungen beweisen, daß vorwiegend im Hotter des Komitatssitzes eine größere Gruppe der Zigeuner lagerte. Schon Anfang des 18. Jahrhunderts wird der Vorort von Raab, die Raaber-Neustadt als "Zigeunerebene" in Evidenz gehalten, andeutend damit die dortige Ansiedelung der Zigeuner. Ein Teil der in armseligen Hütten, in Zelten, in Wägen lebenden Karpatenzigeuner beschäftigte sich auch mit Schmiedearbeiten. Einige zahlten sogar Steuer an die Stadt.

Die Konskriptionen legen Zeugnis davon ab, daß Ende des 18. Jahrhunderts in allen Ortschaften des Komitats schon Zigeuner lebten. Die Mehrzahl der Familienoberhäupter verrichtete Metallarbeiten, ein kleinerer Teil von ihnen war Musiker. Es gibt auch dafür Beispiele, daß sie zeitweilig beider Beschäftigungsarten nachgingen. Die Metallarbeit übernahmen im allgemeinen Verbesserungs- und Aushilfsarbeiten, oder spezialisierten sich als Nagelschmiede.

Die schon ansässigen, zum Bürgerrecht gelangten, als Nagelschmied arbeitenden Zigeuner in der Raaber-Neustadt nutzten die Aufschwung nehmende Wirtschaft der Stadt im 19. Jahrhundert aus, und spezialisierten sich auf die Herstellung eines eigenartigen Schiffnagels, des sogenannten "iszkápa". Der zum Bau von Fruchtschiffen, und Prähmen in großer Menge verwendete "iszkápa" sicherte seinen Herstellern einen sicheren Unterhalt. Die sogenannten "iszkápa Werkstätten", die selbst erzeugten einfachen Werkzeuge in sehr geringen Zahl, die Arbeitsorganisierung bewahrten die Lebensweise der Wandernagelschmiedzigeuner. Technische Entwicklung bedeutete bloß die Anwendung der größeren, zum Tragen ungeeigneten Gebläse. Das Grundmaterial war wie in den Wanderjahren Abfall. Ihre Arbeit verrichteten sich auf tragbaren, in den Boden geschlagenen Ambossen, in eingetieften Gruben stehend.

Ende des 19. Jahrhunderts als der Eisenbahntransport in den Vordergrund rückte und die Herstellung der getreidebefördernden Wasserfahrzeuge eingestellt wurde, waren auch keine Schiffnägel mehr nötig. Deshalb begannen sich die Zigeuner Anfang unseres Jahrhunderts an den neuen Bedarf anzupassen, und Schienennägel, sowie Nägel zu Bergwerkschwellen herzustellen. Allmählich kehrten sie zum Handwerk des klassischen Nagelschmiedes zurück. Nach dem 2. Weltkrieg wurden sie in Genossenschaften zusammengeschlossen, wo ihre Arbeit erneut einen Charakter von Aushilfs- und Reparaturarbeit erhielt. Bis auf den heutigen Tag assimilierten sich die einst in einer "Zunft" vereinten Nagelschmiedzigeuner. Diese Vorgang wurde dadurch erleichtert, daß sie ihre Sprache schon Ende des vorigen Jahrhunderts ablegten, und sich als Gewerbetreibende von dem "walachischen" und "Musiker" Zigeunern freiwillig isolierten.

Ihre Nachkommen arbeiten im Gastgewerbe oder im Handel als Höker.

FÜGGELÉK 1.

Series

Zingarorum, et Zingaricarum Familiarum, cum Expressione Nominum, et Cognominum, Aetatis item, Sexus, Religionis, et Opificy, in Districtu Szigeth, et Csiliz: Közcom(m)orantium.

Anno 1768. diebus 23. et 24. Men(sis) Febr(uarii) in conformitate Benigni et Gratosi Suae Serenitatis Regiae, et Excelsi Consily Regy Locumt(enent)ia)lis, ad huncce I(ncl)ytum Co(mi)t(a)tum die 10a xbr(is) Anni 1767. expediti Intimati, per Infrascriptos Judlium et Jurassorem conscripta.

<u>In Poss(ess)ione Révfulu</u>	Aetas.	Religio.	Opificium.
Georgius Németh	50.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Laskár	24.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Junior: Georgius Németh	18.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Filia:</u>			
Maria Németh	14.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Josephus Lázár	48.	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Christina Baráth	36.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Joannes Lazar	10.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Rosina Lázár	14.	R. Cathol(ica)	
<u>In Possessione Uj-falú</u>			
Franciscus Bagody	46.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Hidegh	40.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Franciscus Bagody	8.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Bagody	11.	R. Cathol(ica)	
Ibi(dem): Georgius Vörös	25.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Catharina Sarlaj	30.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius Vitricus:</u>			
Josephus Rigó	11.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Filiae:</u>			
Éva Vörös	3.	R. Cathol(ica)	
Catharina Vörös	1.	R. Cathol(ica)	

In Poss(ess)ione Zámol.

Martinus Farkas	43.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Tamás	35.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Andreas Farkas 6. R. Cathol(icus)			
Ibidem: Senior Martinus Farkas	100.	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Madár	80.	R. Cathol(ica)	
<u>Filij:</u> ¹			
Franciscus Farkas et	22.	R. Cathol(icus)	Fidicen
Paulus Farkas	40.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Filia:</u>			
Rosina Farkas	12.	R. Cathol(ica)	
Ibi(dem): Geor(gius) Farkas	30.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Horváth	18.	R. Cathol(ica)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Farkas	2.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Georgius Hidegh	70.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Tamás	50.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Junior Geor(gius) Hidegh	17.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Filiae:</u>			
Rosina Hidegh	15.	R. Cathol(ica)	
Anna Hidegh	12.	R. Cathol(ica)	
Elisabetha Hidegh	7.	R. Cathol(ica)	
Catharina Hidegh	4.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Stephanus Hidegh	50.,	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Dura	40.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Michael Hidegh	14.	R. Cathol(icus)	
Josephus Hidegh	10.	R. Cathol(icus)	
Franciscus Hidegh	2.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Anna Hidegh	8.	R. Cathol(ica)	
<u>In Poss(ess)ione Ladamér:</u>			
Franciscus Horváth	50.	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Kurucz	50.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Georgius Horváth	24.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Bagody	18.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Antonius Horváth	1/2	R. Cathol(icus)	
Ibidem: Georgius Kurucz	50.	R. Cathol(icus)	Faber

<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Sárkozy	22.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Michael Kurucz	14.	R. Cathol(icus)	Fidicen
Georgius Kurucz	12.	R. Cathol(icus)	Musicus
Franciscus Kurucz	8.	R. Cathol(icus)	
Junior: Michael Kurucz	3.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Anna Kurucz	10.	R. Cathol(ica)	
 <u>In Poss(ess)ione Duna Szegh:</u>			
Georgius Madár	45.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Tamás	25.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Georgius Tamás	35.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Katona	25.	R. Cathol(ica)	
<u>Filij:</u>			
Georgius Tamás	10.	R. Cathol(icus)	
Stephanus Tamás	6.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Maria Tamás	3.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Josephus Tamás	31.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Éva Fekete	20.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Franciscus Tamás	70.	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Helena Madár	60.	R. Cathol(ica)	
 <u>In Poss(ess)ione Szent-Pál</u>			
Stephanus Tamás	51.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Ejus Consors:</u>			
Elisabetha Komáromy	30.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Ladislau Tamás	7.	R. Cathol(icus)	
<u>Filiae:</u>			
Elisabetha Tamás	11.	R. Cathol(ica)	
Susan(n)a Tamás	6.	R. Cathol(ica)	
Catharina Tamás	18.	R. Cathol(ica)	
Éva Tamás	4.	R. Cathol(ica)	
Junior Elisabetha Tamás	2.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Stephanus Tamás	30.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Madár	25.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Tamás	8.	R. Cathol(icus)	
Georgius Tamás	6.	R. Cathol(icus)	
Ladislau Tamás	3.	R. Cathol(icus)	
Ibidem Georgius Tamás	25.	R. Cathol(icus)	Cymbalista.

<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Sárkozy	22.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Michael Kurucz	14.	R. Cathol(icus)	Fidicen
Georgius Kurucz	12.	R. Cathol(icus)	Musicus
Franciscus Kurucz	8.	R. Cathol(icus)	
Junior: Michael Kurucz	3.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Anna Kurucz	10.	R. Cathol(ica)	
 <u>In Poss(ess)ione Duna Szegh:</u>			
Georgius Madár	45.	R. Cathol(icus)	Fidicen
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Tamás	25.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Georgius Tamás	35.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Katona	25.	R. Cathol(ica)	
<u>Filij:</u>			
Georgius Tamás	10.	R. Cathol(icus)	
Stephanus Tamás	6.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Maria Tamás	3.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Josephus Tamás	31.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Éva Fekete	20.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Franciscus Tamás	70.	R. Cathol(icus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Helena Madár	60.	R. Cathol(ica)	
 <u>In Poss(ess)ione Szent-Pál</u>			
Stephanus Tamás	51.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Ejus Consors:</u>			
Elisabetha Komáromy	30.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Ladislau Tamás	7.	R. Cathol(icus)	
<u>Filiae:</u>			
Elisabetha Tamás	11.	R. Cathol(ica)	
Susan(n)a Tamás	6.	R. Cathol(ica)	
Catharina Tamás	18.	R. Cathol(ica)	
Éva Tamás	4.	R. Cathol(ica)	
Junior Elisabetha Tamás	2.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Stephanus Tamás	30.	R. Cathol(icus)	Faber
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Madár	25.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Tamás	8.	R. Cathol(icus)	
Georgius Tamás	6.	R. Cathol(icus)	
Ladislau Tamás	3.	R. Cathol(icus)	
Ibidem Georgius Tamás	25.	R. Cathol(icus)	Cymbalista.

<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Komáromy	20.	R. Cathol(ica)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Tamás	3.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Franciscus Kurucz	28.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Éva Komáromy	27.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Kurucz	11.	R. Cathol(icus)	
Georgius Kurucz	8.	R. Cathol(icus)	
Stephanus Kurucz	6.	R. Cathol(icus)	
junior: Joannes Kurucz	1.	R. Cathol(icus)	
<u>Filia:</u>			
Rosina Kurucz	3.	R. Cathol(ica).	
<u>In Poss(ess)ione Ráró:</u>			
Franciscus Hidegh.	60.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Uj-Váry	50.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Michael Hidegh	21.	R. Cathol(icus)	Fidicen.
Joan(n)es Hidegh	18.	R. Cathol(icus)	Fidicen.
Adamus Hidegh	17.	R. cathol(icus)	Cymbalista.
<u>Filia:</u>			
Helena Hidegh	15.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Stephanus Hidegh	40.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Kováts	35.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Georgius Hidegh	13.	R. Cathol(icus)	Cymbalista.
<u>Filiae:</u>			
Anna Hidegh	17.	R. Cathol(ica)	
Julian(n)a Hidegh	2.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Joannes Hidegh	28.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Susan(n)a Uj-váry	25.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Ásvány:</u>			
Joannes Csory	55.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Kondor	50.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Martinus Csory	15.	R. Cath(olicus)	
Stephanus Csory	4.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Anna Csory	9.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Antonius Csory	24.	R. Cath(olicus)	faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Catharina Kiss	20.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Joannes Gondor	36.	R. Cath(olicus)	Faber.

<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Farkas	35.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Franciscus Bogár	60.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosina Tamás	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Martinus Bogár	19.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
Georgius Bogár	16.	R. Cath(olicus)	
Andreas Bogár	5.	R. Cath(olicus)	
Michael Bogár	8.	R. Cath(olicus)	
Paulus Bogár	1/2.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Anna Bogár	13.	R. Cath(olica)	
Ibidem junior Franciscus Bogár	40.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Helena Tamás	26.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Bogár	16.	R. Cath(olicus)	Cymbalista.
Josephus Bogár	10.	R. Cath(olicus)	
Michael Bogár	6.	R. Cath(olicus)	
Franciscus Bogár	4.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Maria Bogár	11.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Emericus Madár	28.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Cunegundis Csóry	22.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Rosina Kondor	20.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Juditha Farkas Vidua Jaurin(o) spectans	70.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Hédervár:</u>			
Franciscus Csóry	40.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Magdalena Sonay	40.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Martinus Csóry	21.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Julianna Tamás	18.	R. Cath(olica)	
Ibidem, Franciscus Kiss	50.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Szarka	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Georgius Kiss	10.	R. Cath(olicus)	
<u>Filiae:</u>			
Rosina Kiss	14.	R. Cath(olica)	
Elisabetha Kiss	12.	R. Cath(olica)	
Julian(n)a Kiss	2.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Franciscus Tamás	26.	R. Cath(olicus)	Faber; Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Csóry	16.	R. Cath(olica)	

In Poss(ess)ione Szabady			
Michael Hidegh	55.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Helena Berky	30.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii</u>			
Franciscus Hidegh	20.	R. Cathol(icus)	Faber.
Michael Hidegh	18.	R. Cathol(icus)	
Georgius Hidegh	14.	R. Cathol(icus)	
<u>Filiae</u>			
Eva Hidegh	12.	R. Cath(olica)	
Catharina Hidegh	1/2.	R. Cath(olica)	
junior Eva Hidegh	1/2.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Martinus Pusztay	41.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Catharina Vajda	28.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Pusztay	7.	R. Cath(olicus)	
Josephus Pusztaj	4.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Pusztay	1/2.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Vámos.</u>			
Stephanus Pusztay	46.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Vörös	40.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii</u>			
Joannes Pusztay	18.	R. Cathol(icus)	Faber
Franciscus Pusztay	16.	R. Cathol(icus)	Faber.
Martinus Pusztay	6.	R. Cathol(icus)	
Josephus Pusztay	4.	R. Cathol(icus)	
<u>Filiae:</u>			
Theresia Pusztay.	7.	R. Cathol(ica)	
Elisabetha Pusztay	1.	R. Cathol(ica)	
<u>In Possessione Medve</u>			
Petrus Oláh, alias ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.	25.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Palocsaj	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Michael Oláh	3.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Oláh.	1/2.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Georgius Oláh aeq(ue) ad D(omi)niu(m) Hedervar spect(ans).	20.	R. Cath(olicus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Piroska	18.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Georgius Oláh	1/2.	R. Cath(olicus)	

Ibidem: Joannes Lázár	30.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Hajdú	35.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Geor(gius) Lázár	3.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Juditha Lázár	1/2.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Stephanus Tokay	36.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Sárközy	25.	R. Cath(olica)	
<u>Filiae:</u>			
Juditha Tokay	3.	R. Cath(olica)	
Catharina Tokay	2.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Szap:</u>			
Franciscus Tóka	45.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Anna Farkas	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Georgius Tóka	7.	R. Cathol(icus)	
<u>Filiae:</u>			
Rosina Tóka	14.	R. Cathol(ica)	
Maria Tóka	4.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Michael Lázár Ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.	26.	R. Cathol(icus)	Faber: Fiducen
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Tóka	20.	R. Cathol(ica)	
<u>Filius:</u>			
Michael Lázár	1/2.	R. Cathol(icus)	
<u>In Possessione Nyárod:</u>			
Adamus Danj	20.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Lázár	20.	R. Cath(olica)	
Andreas Danj	18.	R. Cath(olius)	Faber.
<u>In Poss(ess)ione Patass.</u>			
Georgius Csákó: Ad D(omi)nium Palffianu(m) spectans.	35.	R. Cathol(icus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosa Lázár	28.	R. Cathol(ica)	
<u>Filii:</u>			
Franciscus Csákó	10.	R. Cathol(icus)	
Georgius Csákó	4.	R. Cathol(icus)	
Simon Csákó	2.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Rosa Csákó	5.	R. Cathol(ica)	
Ibidem: Martinus Piroška	20.	R. Cath(olicus)	
<u>Hujus consors:</u>			
Maria Lázár	29.	R. Cath(olica)	

<u>Filius:</u>			
Michael Piroska	2.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Juditha Piroska	6.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Balon</u>			
Georgius Lázár	55.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Juditha Rigó	35.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Franciscus Lázár	13.	R. Cath(olicus)	
<u>Filiae:</u>			
Anna Lázár	10.	R. Cath(olica)	
Rosa Lázár	7.	R. Cath(olica)	
Elisabetha Lázár	1.	R. Cath(olica)	
Maria Bertók orphana.	12.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Georgius Tóka	35.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Bogár	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Michael Tóka	13.	R. Cath(olicus)	
Georgius Tóka	2.	R. Cath(olicus)	
Ibidem: Franciscus katona	40.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Oláh	25.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Georgius Katona	13.	R. Cath(olicus)	
Franciscus Katona	10.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Katona	3.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Stephanus Csonka.	35.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosa Tóka	23.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Andreas Csonka	12.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Julian(n)a Csonka	2.	R. Cath(olica)	
<u>In Poss(ess)ione Radván:</u>			
Ladislaus Tenke	42.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Maria Sárközy	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filiae:</u>			
Elisabetha Tenke	5.	R. Cath(olica)	
Eva Tenke	1/2.	R. Cath(olica)	
Ibidem Georgius Katona	45.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Rosa Sárközy	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Georgius Katona	15.	R. Cath(olicus)	
Franciscus Katona	28.	R. Cath(olicus)	Faber.

Stephanus Katona	10.	R. Cath(olicus)	
Adamus Katona	8.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Rosa Katona	6.	R. Cath(olica)	

In Poss(ess)ione Kulcsod:

Mich(ael) Piroska, alias ad D(omi)nu(m) Comite(m)
Steph(anum) Zichy spectans.

In Praediali Possessione Nagy Baics:

Martinus Komáromy, alias ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.

	46.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Hidegh	35.	R. Casth(olica)	
<u>Filii:</u>			
Joannes Komáromy	18.	R. Cath(olicus)	
Martinus Komáromy	7.	R. Cath(olicus)	
Stephanus Komáromy	6.	R. Cath(olicus)	
Emericus Komáromy	4.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Eva Komáromy	3.	R. Cath(olica)	
Ibidem: Georgius Simon	40.	R. Cath(olicus)	
<u>Hujus Consors:</u>			
Catharina Komáromy	30.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Josephus Simon	6.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Simon	2.	R. Cath(olica)	

In Praediali Poss(ess)ione Kiss=Baics.

Franciscus Pusztay, alias ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.

	50.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Komáromy	36.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Stephanus Pusztay	20.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
Georgius Pusztay	11.	R. Cath(olicus)	
Josephus Pusztay	10.	R. Cath(olicus)	
Franciscus Pusztay	7.	R. Cath(olicus)	
Michael Pusztay	5.	R. Cath(olicus)	
Ladislauus Pusztay	4.	R. Cath(olicus)	
<u>Filiae:</u>			
Rosa Pusztay	9.	R. Cath(olica)	
Theresia Pusztay	1.	R. Cath(olica)	
Ibi(dem): Jo(ann)es Pusztay aeq(ue) ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.	25.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Dany	18.	R. Cath(olica)	
<u>Filia:</u>			
Elisabetha Pusztay	1.	R. Cath(olica)	

Ibidem Vidua Maria Sárkzy 90. R. Cath(olica)

In Praediali Poss(ess)ione Bácsa:

Geor(gius) Pusztay, alias ad D(omi)niu(m) Hedervár spectans.

	60.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Elisabetha Sallay	46.	R. Cath(olica)	
<u>Filii:</u>			
Josephus Pusztay	22.	R. Cath(olicus)	Faber.
Mathias Pusztay	16.	R. Cath(olicus)	
<u>Filia:</u>			
Susan(n)a Pusztay	12.	R. Cath(olica)	

In Possessione Vének:

Stephanus Komáromy	60.	R. Cath(olicus)	Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Catharina Farkas	60.	R. Cath(olica)	
<u>Filia:</u>			
Catharina Komáromy	19.	R. Cath(olica)	
Ibidem Georgius Komáromy	26.	R. Cath(olicus)	Faber.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Sárközy	25.	R. Cath(olica)	

In Curiali Possessione Pataháza.

Georgius Laskay	48.	R. Cath(olicus)	Faber, Fidicen.
<u>Hujus Consors:</u>			
Eva Lázár	43.	R. Cath(olica)	
<u>Filius:</u>			
Josephus Laskay	11.	R. Cath(olicus)	
<u>Filiae:</u>			
Rosa Laskay	13.	R. Cath(olica)	
Juditha Laskay	8.	R. Cath(olica)	

Super qua, praevio modo peracta Connotatione, p(rae)sentibus humillimam I(n)clytae Uni-
versitati facimus Relationem. Jaurini die 25ta. Febr(uarii) 1768.

Emericus Hamar I(n)clytus Co(mi)t(a)tus Jaurinensis Jud(ex) (Nobi)lium ⁴

m(anu) (propria)

Joannes Losy Ejusdem I(n)clytus Co(mi)t(a)tus Jura(tus) (Asse)ssor ⁵

m(anu) propria)

Korabeli másodpéldány ⁶

FÜGGELÉK 2.

Infrascripti p(rae)senti(um) tenore fatemur, quod posteaquam Nos Anno Labonte 1768. Diebus vero 28a 29na (et) 30a. Mensis January erga Gra(ti)osam I(n)clytae) Univer-sitatis in G(ene)rali I(n)clytus) Co(mi)t(a)tus hujus Jaurinen(sis) Die 19na Mensis, (et) Anni eorund(em) continuative celebrata Congregatione, in conformitate Benigno-Gra(ti)osi su-ae Serenitatis, (et) E(xcelsi) C(onsilii) L(ocum)tenentialis) R(egii) emanati Intimati inter-ventam Determinationem, sine peragenda Neo-Colonorum antehac Zingarorum Conscriptio ad fati serie repertos con(n)otaverimus, utpote:

In Possessione Bezi

Martinus Jonás an(n)or(um) 30. uxoratus prolibus carens. Joan(n)es Kanto an(n)or(um) cir(citer) 46. uxoratus, habens Filium Michaelem an(n)or(um) 23 (et) uxoratum secum in uno pane nitantem, qui itidem habet Filios duos, Michaelem utpote cir(citer) 4. (et) Ge-orgium 2. annor(um), qui omnes manuali Labore vitam suam sustentant.

Sövéháza

Relicta Joannis Bertók annor(um) cir(citer) 50. habens Filius Matthiam cir(citer) 20. (et) Andream 14. Annorum, Filias item Barbaram 16. An(n)or(um), (et) Catharinam unius Anni lactantem. qui omnes cum Matre sua coniunt manualementem laborem exercendo.

Réti

Martinus Pusztai Annor(um) cir(citer) 38. uxoratus habens uxorem Rosam cir(citer) 24 Annoru(m), Filium vero Vendelinum nomine 5. (et) Filiolam Rosam 2. Annorum. Fab-rum agens.

Michael Horváth Annoru(m) 22. habens uxorem Annam Pusztai cir(citer) 22. Anno-ru(m), qui fidibus, (et) manuali labore panem sibi conquirat.

Kapi

Stephanus Németh 40. Annoru(m), habens uxorem Evam Horvát cir(citer) 20. An-nor(um), p(rae)terea Filios Josephum 10. (et) Stephanum octen(nem), Filiam item Catha-rinam sex mensium. Fabrum agens.

Czakoháza

Georgius Jonás Annor(um) 46. habens uxorem helenam cir(citer) 30. An(n)or(um) Fi-lium vero Joannem 12. An(n)oru(m), Filias autem Evam 8. Rosam 5. (et) Elisabetham unius Annoru(m). Fabrum agens.

Markota

Joan(n)es Horváth 20. Annoru(m) caelebs, partim fidibus, partim vero manuali labore vitam suam sustentant cum vidua Matre sua quinquagenaria, quae habet p(rae)terea secum Filiam Evam cir(citer) 18. Annorum.

Stephanus farkas Annoru(m) 30. uxorem habens Catharinam cir(citer) 20. Annorum, Filias vero Catharinam 12. (et) Evam 3. An(n)or(um) victitat ut prior.

Relicta Lazariana cir(citer) 40. Annor(um) habens Filiam Elisabetham 12. Annorum secum.

Vidua Elisabetha Balis 35. Annoru(m), habens Filium Georgium sexennem, (et) Filiam Elisabetham lactantem, quae omnes partim manuali labore, partim vero mendicando vitam suam sustentant.

Fehértó

Franciscus Zugó Annoru(m) 56. uxorem habet Christinam cir(citer) 40. Annorum, Filium p(rae)terea Franciscum cir(citer) 32. Annorum caelibem. Faber. (et) Fidicen.

Franciscus Sárközi 35. Annoru(m) uxorem habet Evam Horváth 25. Annorum, Filium vero Stephanum 3. Annoru(m) victitat ut prior.

Kóny

Georgius Pusztai 40. Annorum uxorem habet Mariam Zugo cir(citer) 35. Annoru(m), p(rae)terea Filiam Evam Septennem.

Ignatius Horváth 42. Annoru(m) uxorem habet Evam Pusztai Annoru(m) cir(citer) 28. p(rae)terea Filios Georgium 11. (et) Franciscum 7. Annorum, Filiam vero Catharinam 1 1/2 Anni.

Michael Nyári Annoru(m) cir(citer) 75. habens uxorem Rosam Farkas Annoru(m) cir(citer) 45. partim arte fabrilis, partim vero manuali labore, (et) subinde fidibus etiam panem sibi conquirunt.

Csécsen

Michael Horváth Annor(um) cir(citer) 40. Uxorem habet Mariam Konto Annorum 38. p(rae)terea Filios petrum 18. Georgium 11. (et) Michaelem 9. Annorum. Filias vero Elisabetham 15. (et) Catharinam 13. Annorum

Junior Michael Horváth Annor(um) 25. uxorem habet mariam Pityi Annorum 25.

Josephus Horvath 20. Annorum caelebs cum vidua Matre sua Christina Nyári 46. (et) Sorore Rosa 14. Annorum simul victitat manuali labore, (et) arte fabrilis panem sibi procurantes.

Raba Patona

Franciscus Tóth 50. Annoru(m), Uxorem habet Evam Balás 31. Annoru(m), qui intertenet orphanum quendamquinquenne(m) Matthiam Farkas nomine.

Joan(n)es Daniel 46. Annoru(m) uxorem habet Catharinam Laskai 25. Annorum. Faber, (et) Fidicen uti prior

Relicta Georgy Buzi sexagenaria habens Filiam annam 14. Annorum partim labore, partim vero mendicando victitantes.

Börcs

Stephanus Betók 45. Annor(um). Uxorem habet Elisabetham Vörös 40. Annor(um) Filium vero Petrum 24. (et) Filiam Elisabetham 16. Annorum labore manuali, (et) subinde mendicando viventes

Franciscus Zugó 30. Annorum, habens uxorem Rosam Bertók 21. Annor(um), Filium Benedictum 5. Annorum Filiam autem Theresiam 6. mensium victitat ut prior.

Eöttevény

Franciscus Horváth Annorum 58. Uxorem habet Rosam Lázár An(n)or(um) cir(citer) 50. Filios autem Michaellem cir(citer) 28. uxoratum qui itid(em) habet Faemellam Prolem unius Anni Secundum Georgium aeq(ue) uxoratum cir(citer) 22. Annor(um). Tertium autem Andream cir(citer) 18. Annorum caelibem coviventes Fabri, (et) Fidecenes.

Vidua Francisci Horváthy habens Prolem Mascul(inum) Georgium 2. Annorum

Vidua Michaelis Horváth Annoru(m) cir(citer) 40. habens Filium Michaellem cir(citer) 18. Annor(um) in uno pane secum misere victitantes.

Eöttevény Szigeth

Joannes Lévai Annoru(m) cir(citer) 38. uxoratus habens Filios Franciscum 8. (et) Thomam 6. Annorum. Faber.

Andreas Vörös cir(citer) 32. Annoru(m) uxoratus habens Filium Laurentium cir(citer) 15. Annorum, faber, Filius vero Fidicen est.

Thomas Lévai Annorum 26. uxoratus manualista.

Pinnyéd

Stephanus Mahaj cir(citer) 20. Annorum viduus faber.

Abda

Josephus Abraham Annorum cir(citer) 50. uxoratus Faber Loci habens Filius Stephanum cir(citer) 18. Antonium 8. (et) Georgium 4. Annorum secum victitantes.

Georgius Bertók cir(citer) 20. Annor(um) uxoratus habens Filiolam Juliannam 1. Annicum socero Josepho Abraham co(n)vivens.

Stephanus Abraham cir(citer) 35. Annor(um) uxoratus habens Filios Joannem cir(citer) 6. (et) Georgium 4. Annorum Faber, (et) Fidicen, p(rae)terea habet Fratrem merinum Franciscum Abraham cir(citer) 40. Annor(um) secum coviventem caelibem.

Joannes Abraham cir(citer) 23. Annor(um) uxoratus improlis Faber, (et) Fidicen.

Super qua p(rae)vio modo per nos peracta Neo-Colonorum antehac Zingarorum Consc-
riptione p(rae)sentem ad exigentiam obligaminis nostri eid(em) I(n)clytae Universitati hu-
millimam facimus Relationem. Jaurini Die 8a Mensis Martij 1768.

Michael Saigo I(n)clytus Co(mi)t(a)tus Jaurin(ensis) Supr(emus) Judlium
m(anu propria)

Martinus Farkas ejusd(em) I(n)clytus Co(mi)t(a)tus Jurassor
m(anu propria)

*Korabeli másodpéldány*⁷

FÜGGELEK 3.

Infrascripti p(rae)sentium per Vigorem fatemur, (et) recognoscimus, az una Inclytae Universitati p(rae)sentem erga Gratosam Ejusdem Inclitae Universitatis in proxime p(rae)terita Generali Congregatione Nobis datam Comissionem conformiter ad Benigno-Gratosum Excelsi Consily Locumtenentialis Regy Hungarici Intimatum quoad instituentem in Gremio hujus Inclytus Co(mi)t(a)tus Com(m)orantium Neo-Colonor(um), Vulgo Zingaror(um) Conscriptionem interventu(m) Intimatum in Processu Deserti p(rae)libato huic Inclyto Co(mi)t(a)tui ingremiato per Nos peractam sequenti serie demisse referimus, p(rae)sentamusq(ue) Eorund(em) antelator(um) Novor(um) Colonoru(m) Conscriptionem.

In Possessione Sz(ent) Ivány.

Stephanus Vörös Annor(um) circiter 38. Habet uxorem Evam Rigo Annor(um) circiter 26. Filium vero Josephum Annor(um) 5 Filiam Helenam Annor(um) 8. (et) Elisabetham Annor(um) 2. qui etiam est Faber, (et) fidicen, Catholicus.

In Praedio Bőny

Michael Járókai Annor(um) circiter 20 habet Uxorem Evam Sárközi annor(um) 19. fidicen; Catholicus.

Joannes Sárközi Annor(um) circiter 75. habet uxorem Catharina(m) Rigo annor(um) 45 Filias vero Mariam annor(um) 16 Catharina(m) 14. et Rosinam annor(um) 12. fidicen, Catholicus.

In Praedio Réth Allap.

Martinus Fekete annor(um) 50 habet Uxorem Helena(m) Kovács annor(um) circiter 49. filios vero Stephanu(m) annor(um) 20. Michaelem 12. Joannem 10. Martinu(m) (et) Petrum 4. filiam Elisabetham annor(um) 5. faber, Catholicus.

In Possessione Eőrs.

Martinus Jarókai annor(um) 30. habet uxorem Anna(m) Sárközi aq(ue) annor(um) 30. faber (et) fidicen, Catholicus.

Michael Sárközi annor(um) 55. habet uxorem Catharina(m) Berki annor(um) 50. filios vero Michaelem annor(um) 25. Joannem annor(um) 5. Stephanu(m) annor(um) 2 (et) filias Evam annor(um) 15 Cristina(m) 12. Rosina(m) 10. (et) Catharina(m) annor(um) 4. Catholicus mendicus (et) Cecus.

Martinus Pustai annor(um) 48 habet uxorem saram Czice annor(um) 48 filios josephum annor(um) 12 Joannem annor(um) 5. Martinu(m) 6 Septimanar(um), filias vero Mariana(m) annor(um) 9. Susana(m) annor(um) 6. faber, catholicus.

Martinus Zolnai ⁸ annor(um) 30. habet uxore(m) Susana(m) Pustaj annor(um) 19 filiam ver (sic !) Evam 3. mensiu(m). faber Catholicus.

In Possessione Nyalka.

Stephanus papatyi annor(um) 45 habet uxore(m) Evám Pádár annor(um) 45. Filios ver (sic !) Michaelem annor(um) 13 Stephanu(m) annor(um) 8. Joannem 6. (et) Franciscum annor(um) 3. filias ver (sic !) Mariana(m) annor(um) 18 Juditham 12 (et) Rosina(m) 7 mensiu(m). faber (et) catholicus.

In Possessione Pér

Franciscus rigo annor(um) 40. habet uxore(m) Evam Rigo annor(um) 30. filios vero Georgium annor(um) 15 Ladislau(m) annor(um) 10. Stephanu(m) annor(um) 6 Joanne(m) annor(um) 7. Josephum annor(um) 4. (et) filia Evam annor(um) 3. faber, Catholicus.

Joannes Fekete annor(um) 48. habet uxore(m) Susana(m) Sárközi annor(um) 40. faber (et) fidicen, Catholicus.

Stephanus Fekete annor(um) 24. habet Uxorem Claram Pustai annor(um) 22. filium ver (sic !) Martinu(m) unius anni. fidicen Catholicus.

In Possessione Pázmánd.

Michael Pustai annor(um) 60. habet uxore(m) Susana(m) Péri annor(um) 55 habet filios Joannem annor(um) 20. Michaelem annor(um) 18 faber, catholicus.

Georgius Pádár annor(um) 51 habet uxore(m) Susana(m) Babai annor(um) 30 filios ver (sic !) Adamu(m) annor(um) 5. Joanne(m) annor(um) 3 Martinu(m) 3 Septimanaru(m) (et) filias Anna(m) annor(um) 16 Susana(m) annor(um) 8. Mariana(m) annor(um) 7. faber Catholicus.

Joannes Pádár annor(um) 40. habet uxorem Evam Sbrkzy annor(um) 40, filios ver (sic!) Michaelem annor(um) 14. Joanne(m) annor(um) 7. Martinu(m) annor(um) 5. Stephanu(m) annor(um) 2 (et) filiam Evam, annor(um) 10 fidicen (et) faber, catholicus.

In Possessione Sz(ent) Mártony.

Franciscus Vörös annor(um) 45 Uxorem habet Saram Pádár annor(um) 38. filios vero Stephanu(m) annor(um) 10 franciscu(m) annor(um) 4. (et) filiam marianam annor(um) 9. faber, catholicus.

In Possessione Ravazd.

Adamus Virág annor(um) 35. habet uxorem Mariana(m) Toth annor(um) 34. filios vero Joannem annor(um) 16 Martinu(m) annor(um) 9 Stephanu(m) annor(um) 5. (et) filiam Evam annor(um) 20 fidicen, Catholicus.

Mathias Horváth annor(um) 26. habet uxorem Elisabetham Pádár annor(um) 19. filium vero Geörgium annor(um) 4. faber, catholicus.

Magdalena Czigán Vidua Antony Pádár annor(um) 45 habet filios Stephanu(m) annor(um) 19. Josephum 9. Antoniu(m) annor(um) 5. Catholica.

Martinus Pádár annor(um) 30. habet Uxore(m) Mariana(m) Bekics annor(um) 25 filiu(m) vero Michaellem annor(um) 6. (et) filiam Anna(m) annor(um) 3. faber, Catholicus.

In Curiali Possessione Aszonfalva.

Georgius Kánto annor(um) circiter 38. habet uxorem Annam Rigo annor(um) circiter 38 filios vero Josephum annor(um) 8. Stephanum annor(um) 6. Martinu(m) annor(um) 3 Georgiu(m) annor(um) 2. (et) filia(m) Magdalena(m) annor(um) 10 faber, Catholicus.

Georgius Toth ex Comitatu proscriptus annor(um) 38 habet uxorem Rosinam Papatyi annor(um) 45 filios vero Josephum annor(um) 10 Georgium annor(um) 7 (et) Elisabetham filiam annor(um) 8 faber Catholicus.

Taab=Szent Miklos

Michael Pusztai annor(um) 48 uxorem habet Evam Rigo annor(um) 36. filium vero Joannem Annor(um) 15. filias Marianam annorum 13 Evam 9. Elisabetham 7. (et) Susanna(m) annor(um) 5. fidicen (et) faber, Catholicus.

Joannes jarokai annor(um) 38. habet uxorem Rosina(m) Rigo annor(um) 26. filios vero Joannem annor(um) 2 Stephanu(m) 1. faber (et) fidicen catholicus.

Georgius Jarokai annor(um) 65. habet uxorem Juditham Pustai annor(um) 60. filium Georgium annor(um) 7 filiam vero Rosina(m) annor(um) 9. fidicen (et) faber Catholicus.

In Possessione Tap.

Paulus Vörös annor(um) 52 habet uxorem Annam Berki annor(um) 40. Filiu(m) autem Stephanu(m) annor(um) 18 filias vero Mariana(m) annor(um) 17. Annam 13 Catharina(m) 7. (et) Evam annor(um) 5 faber Catholicus.

Michael Vörös annor(um) 27. Uxorem habet Catharina(m) Rossa annor(um) 20. filiam Rosina(m) 20 (sep)timanar(um) faber, Catholicus.

In Possessione Nagy Nyul.

Martinus Sárközi annor(um) 40. habet uxorem Mariana(m) Czice annor(um) 42 filiu(m) Michaellem annor(um) 11 Evam filiam annor(um) 5. faber Catholicus.

Stephanus Rigo Annor(um) 24. habet uxorem Magdalena(m) Nyári annor(um) 20. filios vero habet Michaellem annor(um) 5. Georgiu(m) 2. Franciscum 1. Martinu(m) 3 (sep)timanor(um) fidicen (et) faber Catholicus.

Kaptalan Nyul.

Martinus Solnai annor(um) 43. habet uxorem Susana(m) Czice annor(um) 23. filios vero Joanne(m) annor(um) 14 Franciscu(m) annor(um) 10 Stephanum 4. Martinu(m) an-

nor(um) 3. (et) filias Anna(m) annor(um) 5 Magdalena(m) annor(um) 2 faber (et) fidicen catholicus.

Kis Nyul.

Stephanus Rigo annor(um) circiter 55. habet uxore(m) Juditha(m) Czice annor(um) 50. filiam vero Rosinam annor(um) 14 fidicen Catholicus.

Joannes Vörös annor(um) circiter 30. militiae nomen dedit uxor ipsius Anna Rigo annor(um) 24. hic residet quae habet filiu(m) Joannem annor(um) 5. Catholica.

In Possessione Kis Baráth.

Paulus Horváth annor(um) 26. habet uxore(m) Magdalenam Vörös annor(um) 20. filium vero Joannem. annor(um) 2 faber Catholicus.

In Possessione Csanok.

Adamus Sárközi Annor(um) 40. habet Uxore(m) Cristina(m) Doni annor(um) 29. filios vero Martinu(m) annor(um) 16. Michaellem 13 Stephanum 6. Adamum 3. Mathiam 4 (sep)tomanor(um) (et) filias Marianam annor(um) 9. catharina(m) annor(um) 5 faber, Catholicus.

Josephus Berki annor(um) 35. habet Uxorem Anna(m) Luci annor(um) 37. Joannem annor(um) 16 filium, Mariana(m) vero filia(m) annor(um) 13. faber Catholicus.

In Possessione Gyrmath.

Stephanus Abraham uxoratus circiter annor(um) 48. habet Uxorem Marianam Gondor, annor(um) 35 filios vero Andream annor(um) 17 Georgium Annor(um) 7. (et) filias Elisabetham Annor(um) 14. Catharina(m) annorum 9. Rosina(m) annor(um) 4. (et) Mariana(m) 4 septimana(rum) faber Catholicus.

In Possessione Koronca.

Josephus Dráffi Uxoratus circiter annor(um) 40. habet uxorem Marianam Hidegh annor(um) 28. filium Michaellem annor(um) 8. filiam Elisabetham annor(um) 3. faber Catholicus.

In Possessione Szemere.

Josephus Nyári annor(um) Circiter 60 habet uxorem Cristina(m) Kis annor(um) 55. filios vero Stephanu(m) Nyári annor(um) 18 Adamu(m) annor(um) 12 filiam Anna(m) annor(um) 9. fidicen.

Joannes Nyári Annor(um) 70 habet uxorem Anna(m) Farkas annor(um) 40. filios Josephum annor(um) 12 Georgiu(m) vero unius anni, filiam Catharinam annor(um) 5. faber, Catholicus.

Georgius Nyári annor(um) 28 habet uxorem Evam Pádár annor(um) 20. habet filium Josephum annor(um) 3. fidicen. Catholicus.

Joannes Farkas annor(um) 36. habet uxorem Evam Nyári annor(um) 28. filios Vero Josephum annor(um) 6. Georgiu(m) annor(um) 2. fidicen Catholicus.

Michael Nyári Annor(um) 35. habet uxorem Rosina(m) Kolocsaj annor(um) 30 fidicen Catholicus

Martinus Nyári annor(um) 30. habet uxorem Evam Fekete annor(um) 23. Opificium nullum scit.

Michael Kőlesdi alias Pustai annor(um) 28. habet uxorem Nyári Juditha(m) annor(um) 27. filiu(m) vero Michaellem unius anni, (et) filiam Susana(m) annor(um) 3. Opificiu(m) nullu(m) scit, Martinu(m) Jonás Orphanu(m) annor(um) 9 intertenet6 faber, Catholicus.

In Possessione Mérges.

Georgius Farkas annor(um) annor(um) circiter 40. habet uxorem Catharina(m) Kalola annor(um) 25. filias vero Rosina(m) annor(um) 3. Catharina(m) unius mensis faber Catholicus.

In Possessione Rába Sz(ent) Mihály.

Franciscus Jonás annor(um) 35. habet uxorem Catharina(m) Horváth annor(um) 30. filios vero Franciscum annor(um) 6. Martinu(m) 3. Joannem annor(um) 2. (et) filiam Elisabetham Annor(um) 9. faber Catholicus.

In Curiali Possessione Baboth.

Joannes Burdi Annor(um) 40. habet Uxorem Mariana(m) Rigo annor(um) circiter 30. filios vero Stephanu(m) annor(um) 16. Georgium annor(um) 3. Ladislaum unius anni (et) Filias Anna(m) annor(um) 10 Evam annor(um) 8. (et) Juditham annor(um) 5. fidicen Catholicus.

In Possessione Moriczhida.

Franciscus Kántor annor(um) circiter 42. Uxore(m) habet Julianam Kis circiter annor(um) 40. filios vero Joanne(m) annor(um) 14 Martinu(m) 12 (et) Franciscum annor(um) 5. filiam Anna(m) annor(um) 8. faber Catholicus.

Eva Kis annor(um) 35. Pauli Gege relicta vidua, habet filios Joannem annor(um) 7. Martinu(m) annor(um) 6. (et) Paulu(m) annor(um) 3. ⁹ Catholica.

Franciscus gege annor(um) 22. habet uxorem Elisabetham Horváth annor(um) 16 recenter duxit uxore(m) nullum opificium scit. Catholicus.

In Possessione Téth.

Franciscus Bakos annor(um) 40 habet uxore(m) catharina(m) Kácsó annor(um) 43. filius vero Simonem annor(um) 16 Michaellem 10. Josephu(m) 4. Georgium annor(um) 2 (et) filiam Evam annor(um) 3. faber Catholicus.

Joannes Pádár annor(um) 40. habet Uxorem Anna(m) Laczi annor(um) 30 filios Alexandrum annor(um) 15 Franciscum annor(um) 8. Martinu(m) 3. filias vero marianam annor(um) 9. Cristina(m) annor(um) 7. fidicen, Catholicus.

Junior Joannes Pádár annor(um) 24. habet Uxorem Rosina(m) Berki annor(um) 20. filium Stephanum annor(um) 2 (et) Barbaram filiam annor(um) 4. fidicen Catholicus.

Josephus Toth annor(um) 30. habet uxorem rosina(m) Bakocs annor(um) 25. Josephum vero filium unius anni (et) filias Mariana(m) annorum 9. Elisabetham annor(um) 6.

Joannes Dulo annor(um) 20. habet Uxore(m) Mariana(m) Honcza aeq(ue) annor(um) 20. filiam vero Catharina(m) annor(um) 2. fidicen Catholicus.

Michael bakocs annor(um) 30. habet uxorem Rosina(m) Csicsa annor(um) 28. filias Catharina(m) annor(um) 6. (et) Evam annor(um) 4. faber Catholicus.

Joannes Bussa annor(um) 45. habet Uxorem Bakocs Cristinam annor(um) 20. filium vero Joanne(m) faber, Catholicus.

Georgius Bussa annor(um) 45. habet Uxore(m) Susana(m) Gucsma Annor(um) 40. Privignos duos utpote Franciscum annor(um) 10. Stephanu(m) annor(um) 6. (et) Privigna(m) Elisabetham annor(um) 7 intertenet, faber Catholicus.

Catharina Bakocs relicta Vidua Josephi Krotentaler annor(um) circiter 40. habet filios Georgiu(m) annor(um) 12. Franciscu(m) annor(um) 7. (et) filia(m) Elisabetham annor(um) 16 Evam annor(um) 7. Catharina(m) annor(um) 2 Catholica.

In Possessione Malomsok.

Martinus Sárkőzi annor(um) circiter 35. habet uxore(m) Catharina(m) Farkas annor(um) 40. faber (et) fidicen, Catholicus.

Joannes Miklos annor(um) 25. habet uxore(m) Catharina(m) Kalocsaj Annor(um) 20. filios vero Michaelem Annor(um) 4. Stepanu(m) annor(um) 2. fidicen Catholicus.

Anna Miklos Annor(um) 70. relicta Vidua Nicolai Sárkőzi (sic !) habet filiam Evam annor(um) circiter 45. Catholica.

Martinus Baglos annor(um) 20. habet Uxorem Catharina(m) Sosi aeq(ue) annor(um) 20. fidicen Catholicus.

In Possessione Csikvánd.

Joannes Horváth annor(um) 40. habet Uxorem Susanam bakocs annor(um) 32. filios vero Joannem annor(um) 10. Josephum 8. filias Marianam annor(um) 15. Evam annor(um) 9. faber, Catholicus.

Paulus Horváth Annor(um) 21 habet Uxorem Catharina(m) Györgyes annor(um) 20. faber, Catholicus.

Catharina Horváth annor(um) 23. maritus ipsa deservit.

Rosina Horváth Vidua Annor(um) 26.

Georgius Bakocs Annor(um) Circiter 50. a Primo Uxore Juditha Pustaj habet filium

Joanne(m) annor(um) 12. (et) filiam Evam¹¹ annor(um) 15. a 2da vero Eva Rigo annor(um) 40. habet Priorg(e)n(itor)os (sic !) Joannem annor(um) 15 Franciscum annor(um) 10. Michael(m) annor(um) 5 Georgiu(m) annor(um) 4. filiam vero Julianam Annor(um) 2. faber, Catholicus.

In Possessione Szerecsen.

Franciscus Kalocsaj circiter Annor(um) 42 habet Uxorem Annam Nitraj Annor(um) 30. filium Josephum annor(um) 7. filias vero Helenam annor(um) 6 Rosina(m) 3. Catharina(m) unius anni faber, Catholicus.

Mochael Sárközi Annor(um) 25 habet Uxorem Susana(m) Horváth Annor(um) 20. faber, Catholicus.

Franciscus Polka Annor(um) 30 habet Uxorem Mariana(m) Miklos Annor(um) 20. filiam Cristina(m) Annor(um) 3. fidicen Catholicus.

Michael Polka Annor(um) 20. habet Uxore(m) Cristhinam Jonas annor(um) 18. filiam vero Mariana(m) Annor(um) 2. fidicen Catholicus.

Michael Sárközi Annor(um) 25. habet Uxore(m) Anna(m) Jonas Annor(um) 20. filiam vero catharina(m) Annor(um) 2. fidicen Catholicus.

Eva Szmgyok (?) Georgy Kalocsai relicta Vidua Annor(um) 45. habet filium Joanne(m) annor(um) 12. filias vero Anna(m) annor(um) 15. (et) Catharina(m) annor(um) 10. Catholica.

In Possessione Gómerő.

Michael Pusztaj annor(um) 35. habet Uxorem Catharina(m) Horváth annor(um) 23. filios vero Joanne(m) Annor(um) 6. Josephum annor(um) 3. Adamu(m) unius, filiam Evam 6 (sep)timano(rum) faber catholicus.

Franciscus Horváth annor(um) circiter 70 Viduus habet filios Joannem annor(um) 18. Georgiu(m) annor(um) 14. Martinu(m) 8. Paulu(m) annor(um) 6. (et) filiam Rosinam annor(um) 13 faber, Catholicus.

In Possessione Kajár.

Michael papatyí Annor(um) 52. habet Uxorem Anna(m) Bertok annor(um) 45. filiam vero Mathiam Annor(um) circiter 16. (et) filiam Juditham annor(um) 10. faber catholicus.

Georgius Kokas Annor(um) circiter 45. habet Uxore(m) Catharina(m) Vörös annor(um) 44. filios vero Stephanu(m) annor(um) 12 Georgium annor(um) 5. fidicen, Catholicus.

Michael Papatyí Annor(um) Circiter 28. habet Uxorem Anna(m) Vörös annor(um) 32 filium vero Michael(m) 2 (et) filias Evam annor(um) 6. Rosina(m) annor(um) 5. fidicen catholicus.

Ladislau(s) Papatyí Annor(um) Circiter 35. habet Uxorem Mariana(m) Pádár annor(um) 25. filiu(m) Franciscum annor(um) 6 filias vero Evám annor(um) 10. Anna(m) Annor(um)

7 Catharina(m) unius anni faber Catholicus.

Antonius Kokas Annor(um) Circiter 35 habet uxorem Evam Horváth annor(um) 25. filiam vero Catharina(m) , faber Catholicus.

In Possessione Főlpécz.

Joannes Papatyi Annor(um) circiter 42 habet Uxorem Marianam Csuri Annor(um) 26. filiu(m) Joanne(m) annor(um) 10 filias vero Rosina(m) annor(um) 4. Evam 10 (sep)timanor(um) faber Catholicus.

Martinus Nyári Annor(um) Circiter 28 habet Uxorem Saram Rigo. annor(um) 26. filium Joannem Annor(um) 2. filias vero Eva(m) annor(um) 11 Rosina(m) annor(um) 5 faber, Catholicus.

Franciscus Rigo annor(um) 30 habet Uxorem Catharina(m) Nyári annor(um) circiter 28. filios vero Joannem annor(um) 9. Michaele(m) annor(um) 5. Martinu(m) annor(um) 2. (et) filiam Evam annor(um) 6. faber Catholicus.

In Possessione Tényő.

Josephus Pádár Annor(um) circiter 30 habet Uxorem Evam Vörös annor(um) circiter 23 filium Stephanu(m) annor(um) 3. filia(m) vero Evam 10 (sep)timanar(um) fidicen, Catholicus.

Martinus Vörös Annor(um) circiter 30 habet Uxorem Anna(m) Burdi annor(um) 23. filiu(m) vero Stephanu(m) Unius Anni fidicen, Catholicus.

Super Cujusmodi per Nos peractae Conscriptiois Serie, p(rae) sentes Nostras Sygraphis, Usu aliumq(ue) Sigillor(um) Nostrorum apressionib(us) Communitatis extradidimus Litteras Testimoniales Jaurini Die 8a Mensis Marty 1768.

Stephanus Mrocz I(ncl)yt(i) Co(mi)t(a)tus Jaurinensis Supr(emus) Judlium
m(anu propria)

Michael Bánovics Ejusdem I(ncl)yt(i) Co(mi)t(a)tus Jurassor
m(anu propria)

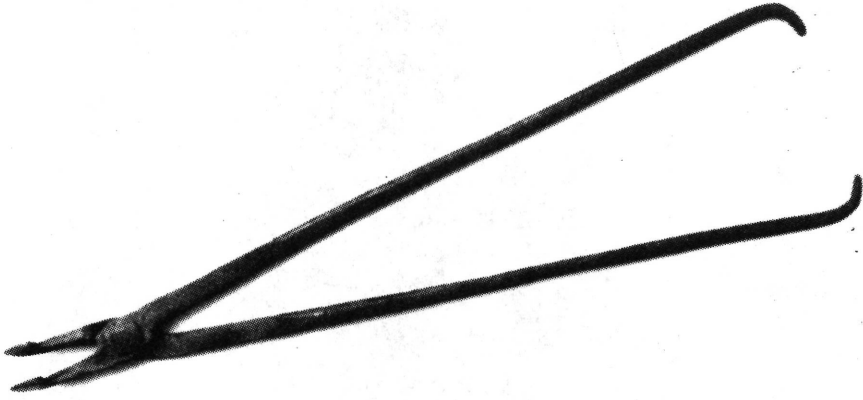
Pecsétekkel ellátott eredeti, tisztázat. ¹²

Megjegyzés:

Az összeírásokat - miként ez az ívek hátoldalára írt jegyzetből kiderül - Győr vármegye 1768. március 8-i közgyűlésébe adták be. Így eredeti jelzeté a három conscriptio-nak: Győr-Moson-Sopron megye Győri Levéltára IV.A.1.c. Győr vármegye nemesi közgyűlésének iratai (Acta congregationalia) 104/1768. Az összeírásokat - ahogy erre egy csatolt, tisztázatban az iratokat kísérő fogalmazvány is utal - a helytartónak¹³ címezve a Helytartótanácsnak a megye megküldte. A pecséttel ellátott eredeti, tisztázati elsők példányok valószínűleg e kormányzékai levéltárban találhatók.

JEGYZETEK

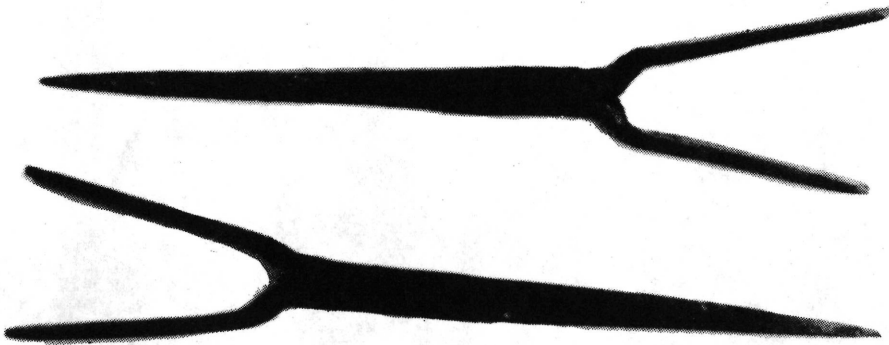
1. Kihúzza: es. azaz: filies. Recte: a szövegben.
2. A következő bejegyzés fölé felvett adatai valószínűleg pótlólag kerültek az összeírásba.
3. A feleségről készült adatfelvétel a fiú sora fölé írt betoldás.
4. A szokásos módon Judlium-nak írva, s felette kacsaringós vonallal jelezve a truncatiós, contractiós rövidítést.
5. A szokásos módon Jurassor-nak írva, s felette kacsaringós vonallal jelezve a truncatiós, contractiós rövidítést.
6. A conscriptio Losy János vármegyei esküdt kézírása.
7. A conscriptio Farkas Márton vármegyei esküdt írása.
8. Átírással javított vezetéknev, eredetileg: Sonai.
9. Kihúzza: faber.
10. Recte: Franciscum.
11. A keresztnév sor fölé írt egyidejű betoldás.
12. A conscriptio Bánovics Mihály megyei esküdt kézírása. Mindhárom esetben az ügyben eljáró főszolgabírák illetve szolgabíró - amint a forrás is mutatja - saját kezűleg szignózta az összeírást.
13. Ekkor Albert Kázmér szász herceg (Wettin Albertus Casimirus dux Saxoniae locumtenens regius 1765. XII. 24.-1780. Forrás: FALLENBÜCHL Zoltán: Magyarország főméltóságai. Bp. 1988. 71.p.

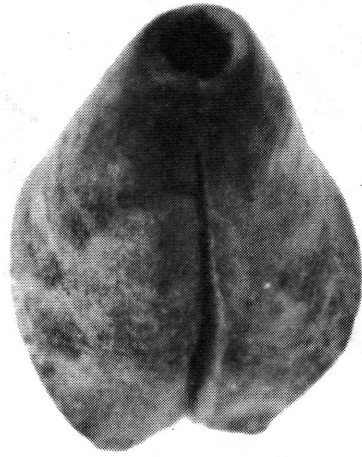
1. Szegfogó

2. Szegfogó

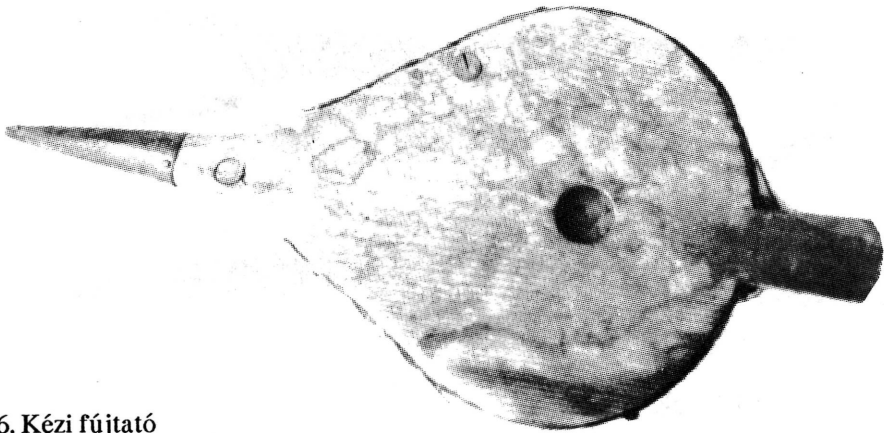
3. Fogóhoz való ék

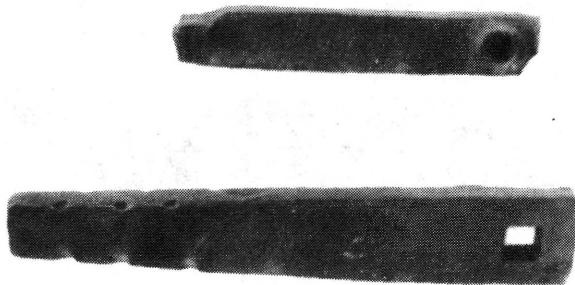
4. Száklyavas

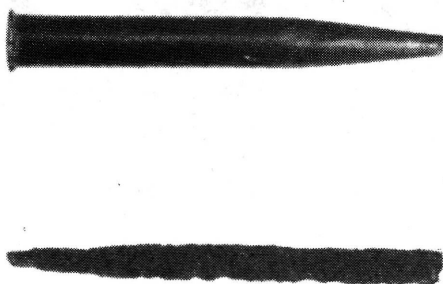
5. Száklyavas

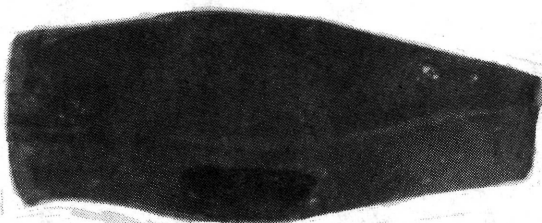
6. Kézi fújtató

7. Szögsablonok "szegverők"

8. Iszkápvágó

9. Kílósz kovácskalapács

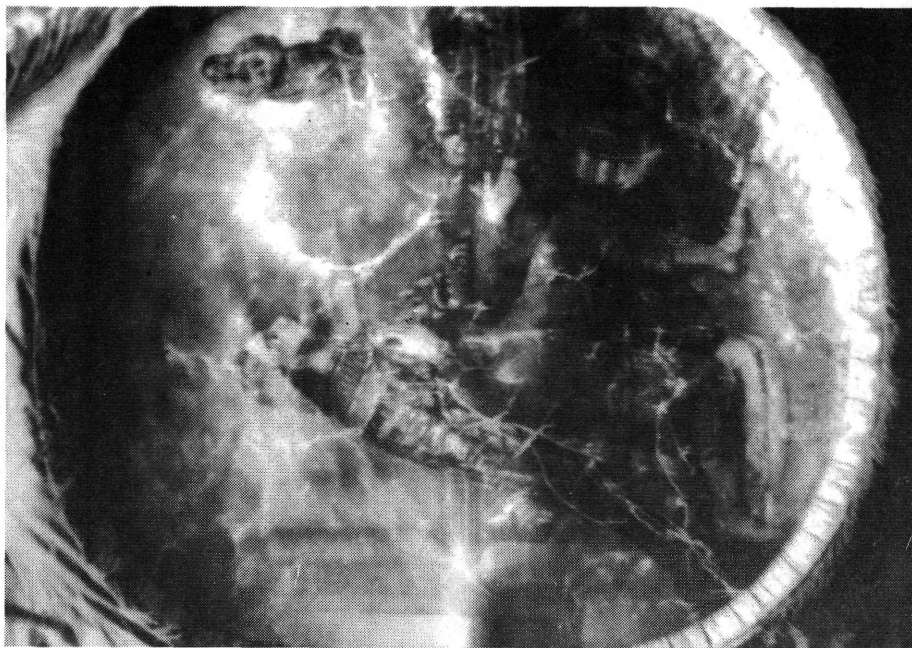
10. Iszkápakészítéshez feldarabolt vaslemez

11. Kész iszkápák

12. Sínszegek

13. Az iszkápások zászlójának "B" oldala

14. A zászló "B" oldalának képmezecje